Pr. Josiah Trenham

CONTRA MUNDUM

ORTODOXIA ȘI „MAREA RESETARE"

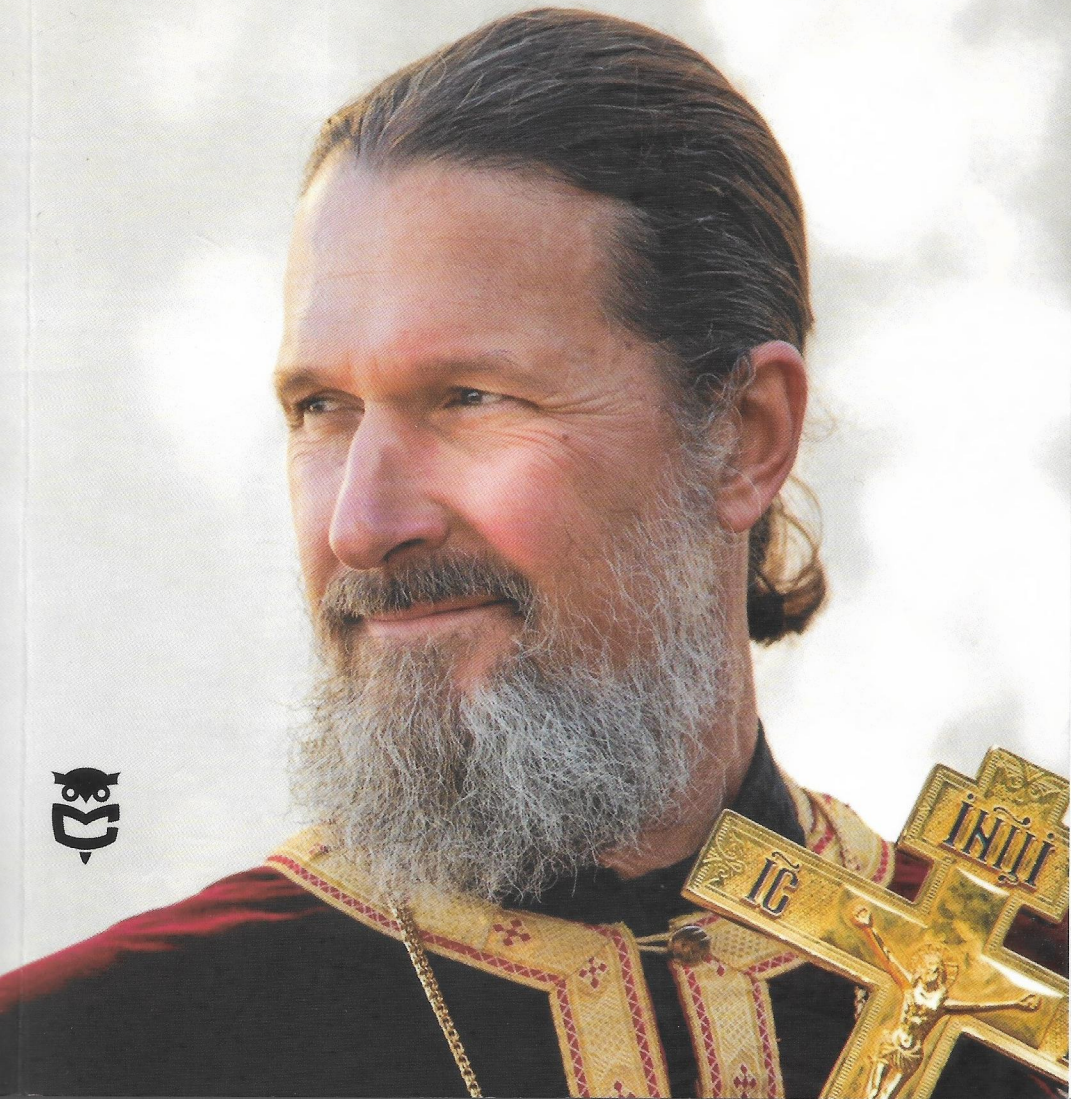

Colecția „Philosophia Christiana“
coord. Mihail NEAMȚU

Redactor: Florina BERESCHI
Corectură: Maria ȚIGĂNUȘ, Estera DALCA, Gabriela PETREA
DTP, copertă: Alin GOGA

ISBN 978-606-95705-9-3
Descrierea CIP poate fi consultată pe site-ul
Bibliotecii Naționale a României.

Acest volum a fost realizat cu sprijinul nemijlocit
al Părintelui Josiah Trenham și al echipei Nectar Publications
din California, SUA.

© Niciun fragment din această lucrare nu poate fi reprodus fără
acordul scris al deținătorului de copyright,
conform Legii Dreptului de Autor.

SHOP.MARILECARTI.RO

Pr. Josiah Trenham

CONTRA MUNDUM

ORTODOXIA ȘI „MAREA RESETARE“

Traducere din limba engleză de
Florina BERESCHI

editura MARILE CARȚI

București, 2024

Cuprins

CALEA CEA DREAPTĂ

Cele zece porunci 9
Întrebări și răspunsuri 45
Taina Sfintei Preoții 79
„Dating" în stil ortodox 85
Postul – inutil sau vindecător? 93

TRANSUMANISMUL

Hristos *vs.* Transumanism 105
Marea Resetare 113

EREZII

Ce este o erezie? 133
Criza Bisericii Romano-Catolice 143
Binecuvântări interzise 181
Răpirea la Cer 193

IDEOLOGII CULTURALE

Dialog despre masculinitate 205
Ce este o femeie? 229
Rezistența împotriva agendei radicale LGBTQ ... 239
TRANS 251
Jos cu Disney 257

Editura Marile Cărți mulțumește
pentru mijlocirea generoasă și sprijinul financiar
oferit de familia Adrianei Borcea din SUA.

CALEA CEA DREAPTĂ

„Iisus ne dezvăluie prin caracterul și acțiunile Sale ce este o viață dreaptă, o viață care Îi place lui Dumnezeu. Dar legea ne dezvăluie și nevoia noastră, ca păcătoși, de Hristos, deoarece nimeni nu a respectat legea."

PĂRINTELE JOSIAH TRENHAM

Cele zece porunci

Hai să recapitulăm împreună cele zece porunci.

1. „Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, Care te-a scos din pământul Egiptului și din casa robiei. Să nu ai alți dumnezei afară de Mine!

2. Să nu-ți faci chip cioplit și nici un fel de asemănare a niciunui lucru din câte sunt în cer, sus, și din câte sunt pe pământ, jos, și din câte sunt în apele de sub pământ! Să nu te închini lor, nici să le slujești, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu zelos, care pedepsesc pe copii pentru vina părinților ce Mă urăsc pe Mine, până la al treilea și al patrulea neam, și Mă milostivesc până la al miilea neam către cei ce Mă iubesc și păzesc poruncile Mele.

3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert, că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deșert numele Lui.

4. Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești. Lucrează șase zile și-ți fă în acelea toate treburile tale, iar ziua a șaptea este odihna Domnului Dumnezeului tău: să nu faci în acea zi niciun lucru: nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoc al tău, nici străinul care rămâne la tine,

5. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământul pe care Domnul Dumnezeul tău ți-l va da ție.

6. Să nu ucizi!

7. Să nu fii desfrânat!

8. Să nu furi!

9. Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău!

10. Să nu dorești casa aproapelui tău; să nu dorești femeia aproapelui tău, nici ogorul lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui și niciunul din dobitoacele lui și nimic din câte are aproapele tău!" (Ieșire 20, 2-17)

Acestea sunt cele zece porunci date lui Moise pe vârful Muntelui Sinai, așezate în Chivotul Legământului în tablele sacre. Așadar, acum că aveți în minte aceste zece porunci sacre, aceste cuvinte de viață, vreau să vă orientez către ele prin menționarea următoarelor 20 de principii:

Primul principiu pe care trebuie să îl știți este că Legea, de la început până la sfârșit, este despre Iisus Hristos

Fiecare dintre cele zece porunci pe care tocmai le-ați citit, și orice altă lege, este despre Iisus Hristos. El este manifestarea neprihănirii lui Dumnezeu. Și dacă vreți să știți ce înseamnă aceste porunci, uitați-vă la viața lui Iisus. Acesta este răspunsul, pentru că El respectă și revelează perfect legea lui Dumnezeu. Iisus a spus de mai multe ori acest lucru ascultătorilor Săi, în timp ce discutau diferite texte despre legea lui Dumnezeu din Vechiul Testament. El a spus, odată, când fariseii îl abordau cu privire la Vechiul Testament: *voi cercetați Scripturile deoarece credeți că, făcând aceasta, aveți viața veșnică în ele. Acestea sunt cele care dau mărturie despre Mine.* Iisus este împlinirea, El a spus că *nu am venit să desființez Legea și proorocii, ci să le împlinesc.*

El este țelul despre care ne spun toate legile. Totul se referă la Hristos.

Și, de fapt, legea nu ne arată doar pe Hristos și ceea ce este o viață sfântă, ci ne arată și o altă parte. Iisus ne dezvăluie prin caracterul și acțiunile Sale ce este o viață dreaptă, o viață care Îi place lui Dumnezeu. Legea ne dezvăluie și nevoia noastră, ca păcătoși, de Hristos, deoarece nimeni nu a respectat legea.

Acum ați putea spune, ei bine, eu nu am comis niciodată o crimă, dar amintiți-vă că legea lui Dumnezeu nu spune doar *să nu ucizi*. Iisus ne-a explicat adevărata intenție a legii. El a spus că oricine se mânie pe fratele său a săvârșit crimă. Aceasta ne dezvăluie că Legea lui Dumnezeu arată nevoia noastră de a avea un Mântuitor pentru că nu am respectat Legea așa cum ar fi trebuit. Ea ne marchează calea, calea spre viața veșnică în Hristos.

El este substanța legii.

Noi ne închinăm Lui, ca unicul chip desăvârșit al Tatălui. Îi onorăm numele când spunem că dăm slavă numelui lui Dumnezeu și nu luăm numele lui Dumnezeu în deșert. Și asta înseamnă că onorăm numele lui Hristos mai presus de orice alt nume.

Iisus este, de asemenea, împlinirea poruncii a patra. El este odihna noastră de Sabat și este Domnul Sabatului. Îl onorăm pe Iisus ca pe fratele nostru mai mare și ca pe Cel Care ne-a readus în familia lui Dumnezeu. Aceasta este cea de-a 5-a poruncă, *cinstește* pe tatăl și pe mama ta.

El este Însăși viața noastră, viața pe care trebuie să o păstrăm în porunca a 6-a și să nu o luăm.

El este Mirele Căruia Îi oferim credincioșia noastră, credincioșia noastră în legământ, iar porunca a 7-a, care spune să nu comiți adulter, are o referire imediată la cuplurile căsătorite, dar în cele din urmă este vorba și despre credincioșia față de Dumnezeu.

De aceea, profeții pedepsesc idolatria ca pe adulter, ca pe un act de infidelitate față de Dumnezeu. El este sursa moștenirii noastre și a tot ceea ce este bun, motiv pentru care nu furăm. El este moștenirea noastră și ne-a îmbogățit în El. Nu avem nevoie să furăm pentru că avem totul. Sfântul Pavel le-a spus acest lucru celor din Corint: *totul este al vostru.* Amintiți-vă de tatăl fiului risipitor. Când fiul risipitor s-a întors, iar fiul care nu plecase niciodată s-a plâns că tatăl său este prea milostiv, tatăl s-a uitat la el și a spus: Fiule!, iar fiul său a spus: Tată, niciodată nu ai făcut o petrecere pentru mine, iar Tatăl a spus: Fiule, tu ești mereu cu mine și **tot ce am este al tău.**

Aceasta este realitatea pentru creștin și de aceea nu ne interesează să furăm nimic.

De ce să furi când ai totul în Hristos?

El este suficiența noastră completă și El este Adevărul, motiv pentru care nu mințim. Fiecare dintre cele zece porunci are o trimitere imediată la El.

Sfântul Marcu Ascetul spune că Domnul este ascuns în poruncile Sale și este găsit de cei care Îl caută în măsura în care împlinesc poruncile. Acesta este textul lui despre legea spirituală. Dacă vrei să-L găsești pe Hristos în viața ta, păzește poruncile, pentru că poruncile de la început până la sfârșit sunt despre El și El Se descoperă în păzirea poruncilor. Ele sunt hristocentrice.

Pentru a adăuga o altă mărturie patristică despre legi, Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spune: *Dumnezeu,*

Cuvântul lui Dumnezeu, Tatăl este prezent în mod mistic în fiecare dintre poruncile Sale. Dumnezeu Tatăl este, prin natura Sa, complet inseparabil de totalitatea Cuvântului Său. De aceea, cel care primește porunca divină și o împlinește primește Cuvântul lui Dumnezeu Care este în ea. Iar cel care primește Cuvântul prin porunci primește prin El pe Tatăl, Care este în El prin fire, și pe Duhul, Care este și El prin fire în El. În acest fel, cel care primește o poruncă și o împlinește, primește în stăpânire tainică Sfânta Treime.

Iată cum trebuie privită Legea lui Dumnezeu.

Poruncile nu sunt doar niște moravuri exterioare pe care le împlinești ca să te simți bine în pielea ta și să spui: nu am omorât pe nimeni. Nu aceasta este intenția legii. Intenția legii se referă la Dumnezeu și la Hristos, Fiul Său. Și, respectându-le, îl găsim de fapt pe Hristos și El locuiește în noi. Acesta este principiul numărul unu – **Legea este despre Hristos.**

Al doilea principiu: Legea lui Dumnezeu se află în fiecare inimă omenească

Acest lucru este consemnat pentru noi în Epistola Sfântului Apostol Pavel către Romani, capitolul 2, versetele 14-15, unde spune că cei care nu au legea, atunci când fac instinctiv lucrurile legii, arată că au legea lui Dumnezeu scrisă în inima lor, conștiința lor dând mărturie despre aceasta.

Așadar, în însăși alcătuirea ființei umane, Legea lui Dumnezeu a fost imprimată în inima omului, iar conștiința dă mărturie despre această prezență a legii. Acest lucru este foarte important. Este un lucru foarte important în dialogul cu secularismul sau cultura necreștină.

Atunci când discutăm cu vecinii noștri, nu încercăm să le sugerăm să îmbrățișeze ceva ce doar noi, creștinii, posedăm. Nu, deloc. Să urmezi legea lui Dumnezeu este un lucru omenesc. Fiecare persoană o cunoaște. Să-ți respecți părinții. Nu trebuie să justificăm asta.

Știm că așa este. Să nu ucizi copii în burtă. Hei, e acolo! Oamenii știu asta. Aceasta este legea lui Dumnezeu în inimile lor. Să-L onoreze pe Domnul Dumnezeu. Să-și pună timp deoparte. Să nu blasfemiezi numele Lui, să nu spui minciuni; toate aceste lucruri, chiar structura realității mărturisește acest lucru, și fiecare ființă umană o are în interiorul ființei sale.

Nu avem de-a face cu o placă goală. Întotdeauna există ceva la care se poate face apel în discuția despre Adevăr. Totodată, acest lucru este foarte important astăzi atunci când discutăm despre ce este căsătoria, pentru că mariajul dintre un bărbat și o femeie nu este o invenție a creștinismului. Aceasta este structura creației umane. De la început, Dumnezeu i-a făcut pe bărbat și femeie și, de aceea, bărbatul va lăsa pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de soția sa, iar cei doi vor deveni un singur trup. Porunca *nu comite adulter* presupune expresia fidelă a căsătoriei dintre un bărbat și o

femeie și acest lucru este ceva la care putem face apel, în ciuda puterii lobby-ului homosexual care ne spune că este doar una dintre multele opțiuni și că nu există nimic special în legătură cu o uniune între un bărbat și o femeie, fiindcă, din punctul lor de vedere, ar putea fi între două femei, ar putea fi între doi bărbați. Nu este așa. Ei înșiși știu că nu este așa. Este scris în inima omului.

Al treilea principiu: Există mai multe rezumate ale întregii Legi a lui Dumnezeu și toate sunt limitate. Avem nevoie de întreaga tradiție a Bisericii pentru a putea înțelege pe deplin ce înseamnă Legea lui Dumnezeu.

De exemplu, avem cele zece porunci pe care le-am recapitulat la început. Avem, de asemenea, rezumatul Mântuitorului nostru. Amintiți-vă că Mântuitorul a spus că există două mari porunci: să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima, sufletul, mintea și puterea ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. Acesta este un alt rezumat ca și cele zece porunci. Un alt rezumat este pur și simplu *dragostea.* Sfântul Pavel spune că suma Legii este dragostea, în Romani 13. Toate acestea sunt descrieri sumare ale Legii lui Dumnezeu. Dacă ați parcurge Scripturile și ați număra toate legile, sunt sute, sute și sute de legi care vin de la Dumnezeu, dar ele sunt rezumate, în

mod convenabil, în aceste expresii diferite: *cele zece porunci, cele două mari porunci și legea Iubirii.*

Principiul 4: Legea lui Dumnezeu este exprimată în două table fundamentale

Aceste două table au fost date lui Moise și la ele s-a făcut referire atunci când Mântuitorul nostru a spus că există două mari porunci, primele patru porunci pe care le-am menționat deja: să-L iubești pe Domnul și să-I fii credincios numai Lui, să nu-ți faci nici un chip și să te închini la el, să nu hulești numele Lui și să pui deoparte o zi, cea de-a șaptea, pentru a te închina numelui Său sfânt.

Toate acestea au legătură cu prima mare poruncă, aceea de a-L iubi pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta; apoi porunci legate de cinstirea părinților tăi, să nu ucizi oameni, să nu fii necredincios, să nu furi, să nu depui mărturie mincinoasă și să nu râvnești bunurile altora, acestea din urmă se referă la relația ta cu oamenii; îți explică modul în care să ajungi să îl iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.

Așadar, poruncile sunt ca o monedă cu două fețe: primele patru se referă la cum să-L iubești pe Dumnezeu, și restul la cum să-i iubești pe oameni.

Principiul 5: Cele zece porunci din Vechiul Legământ rămân relevante în Noul Legământ

Dar niciuna dintre cele zece porunci nu ni se aplică nouă așa cum se aplicau evreilor. Nu putem lua cele zece porunci care au fost stabilite în două locuri în Vechiul Testament, adică în capitolul 20 din Cartea Ieșirii, chiar în a doua carte a lui Moise, și, de asemenea, republicate în cea de-a cincea carte a lui Moise numită Deuteronomul, în capitolul 5. Moise le-a arătat oamenilor poruncile atunci când a coborât de pe munte, care este consemnarea din Ieșire, și apoi, chiar înainte ca poporul să ia în stăpânire Țara Sfântă, după 40 de ani de rătăcire în pustie. Există multe referiri în cele zece porunci la lucruri specifice evreiești care nu se aplică la noi. Ca de exemplu, porunca a 4-a: Adu-ți aminte de ziua de Sabat și să o sfințești. Ziua de Sabat este sâmbătă. Este a șaptea zi[1]. Este ziua pe care Dumnezeu le-a dat-o evreilor pentru a se întâlni în adunările lor sfinte. Moise o descrie în Levitic 23, ca: „șase zile să lucrați, iar ziua a șaptea este ziua odihnei, adunare sfântă a Domnului", „timp de șapte zile să aduceți jertfă Domnului, și în ziua a șaptea iar e adunare sfântă". Acestea erau ceea ce noi cunoaștem sub numele de adunări sinagogale, unde se citeau Scripturile și se țineau predici. Nu se întruneau pentru Euharistie, desigur, nu

[1] După calendarul evreiesc;

aveau încă așa ceva. Acesta era Vechiul Testament, înainte de Întrupare, înainte ca legea creștină să împlinească tot ceea ce tânjeau oamenii din Vechiul Testament. Ei ofereau jertfe prin preoția dată lui Aaron doar în Ierusalim, doar la altarul central în singurul templu. Se urcau acolo de trei ori pe an pentru pelerinaje sacre, pentru sărbătoarea Cincizecimii, pentru sărbătoarea Paștelui, și așa mai departe. Astfel că, era o expresie unică pentru evrei cum să cinstească această zi. Iar miezul poruncii era că o zi din cele șapte să Îi fie închinată lui Dumnezeu; acesta este Tatăl nostru Care cere poporului Său să intre în curțile Sale și să cineze cu El. Este timpul familiei, este efectiv timpul familiei divine, aceasta este a patra poruncă. Dar când Mântuitorul nostru a venit și a împlinit Legea, nu anulând-o, ci împlinind-o în Sine, nu ne-a mai cerut să ne întâlnim sâmbăta. De fapt, El a spus că este Domnul Sabatului și a făcut multe lucruri în ziua de Sabat pentru a-i scandaliza pe evrei. Ei credeau că încalcă poruncile, dar El le-a spus: cum aș putea să le încalc? Eu sunt autorul lor, Eu sunt Domnul acestor lucruri și nu este greșit să vindeci oameni în ziua de Sabat. Mai mult de atât, El a adormit în trup în acea zi. A fost răstignit în Vinerea Mare. El a adormit în ziua de Sabat și a înviat în ziua Domnului, iar de atunci urmașii Lui, așa cum se vede foarte clar în Faptele Apostolilor, nu se întâlneau în ziua de Sabat, pe care noi o numim în continuare Sabat, noi încă numim sâmbătă ziua de Sabat și o cinstim ca pe o

încununare a creației; uneori, în bisericile și mănăstirile noastre, avem chiar liturghii sâmbătă dimineața, este chiar foarte comun acest lucru și ne rugăm pentru cei morți în acea zi, dar ziua în care creștinii, prin obligație sacră și bucurie, se întâlnesc pentru a se închina și a celebra Sfânta Euharistie, nu este Sabatul evreiesc. Este ziua creștină care este numită în Scriptură ziua Domnului, adică duminica. Aceasta este ziua sacră pentru Biserică, un mod prin care Noul Testament a împlinit Vechiul Testament.

Așadar, noi credem în relevanța celor zece porunci, dar nu le aplicăm așa cum o făceau evreii. Noi le aplicăm în versiunile lor împlinite, creștine. Ele sunt la fel de relevante. Sunt chiar mai relevante. Iisus Hristos folosește poruncile într-un mod mult mai profund. Exista un concept extern în Vechiul Testament, de exemplu, despre adulter. Iisus, însă, a luat legea adulterului și a spus: *Adevărat vă spun că oricine se uită la o femeie ca să o poftească a comis deja adulter în inima lui.* Aceasta este prisma prin care Iisus a interpretat toate poruncile. El nu a vrut, pur și simplu, o observare exterioară la care evreii se pricepeau foarte bine. Iisus i-a dojenit pe farisei, spunându-le: Voi sunteți un zid văruit. Sunteți o cupă curată pe dinafară, dar înăuntru murdară; un mormânt împodobit pe dinafară, dar înăuntru este plin de oase moarte și de toată necurăția, pentru că mulți îmbrățișaseră pur și simplu o observare exterioară a Legii. Și noi suntem la fel. Exact asta facem și noi când preotul ne întreabă dacă avem de mărturisit

vreun păcat și noi răspundem cu: „păi, eu nu am omorât pe nimeni". Ei bine, felicitări! Asta nu înseamnă însă că ai respectat porunca a-6-a, fiindcă acea poruncă nu se referă doar la ceea ce ai făcut cu mâinile tale, împușcând pe cineva cu un glonț. Ea are legătură și cu inima ta. Ai dorit, de fapt, răul cuiva? Ai blestemat pe cineva? Ai făcut pe cineva nebun? Pentru că Iisus ne spune că dacă ai făcut pe cineva nebun, ești în pericol de focul iadului. Acesta este un citat din Matei, capitolul 5, în mijlocul Predicii de pe Munte, pentru că este o chestiune care ține de inimi.

La fel și cu adulterul. S-ar putea să nu fi comis adulter în mod fizic, dar îl putem comite în gând și în inimă. Acesta este unul dintre accentele unice ale Noului Testament. Nu numai că toate legile iudaice ajung la o împlinire creștină, dar ele trec de la o aplicare externă în omul interior.

Principiul 6: Legea lui Dumnezeu este însăși definiția și plinătatea iubirii, însăși expresia iubirii

Uneori suntem tentați să credem că Legea lui Dumnezeu se referă la neprihănirea exterioară și la respectarea legii religioase, în loc de problema inimii. Astfel, de exemplu, ceea ce este dragostea nu este măsurat de Iisus prin afecțiune. Dragostea este o acțiune tangibilă. Cel mai faimos capitol despre dragoste din

întregul Nou Testament este capitolul 13 din Epistola 1 către Corinteni, unde Sfântul Pavel, în cel mai frumos limbaj, spune această descriere frumoasă: *Dragostea îndelung rabdă, dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește, dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește* răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le *nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată.*

Motivul pentru care vă citez acest text este ca să observați că fiecare descriere a Iubirii este un verb de acțiune. El nu spune niciodată că dragostea se simte așa. De multe ori, când vorbim despre îndrăgostire, descriem o emoție. Sincer, cred că este o emoție foarte frumoasă. C.S Lewis are o descriere grozavă a îndrăgostirii. El spune că este aprinderea, este explozia care pune în mișcare motorul, dar nu este motorul. Dragostea este fapta. Oare Iisus le-a spus ucenicilor Săi *dacă Mă iubiți, veți avea o inimă caldă și sentimente mari*? Nu a spus asta, ci a spus: *Dacă Mă iubiți, veți păstra cuvintele mele la nesfârșit*! În Ioan 14, spune de trei ori doar în acel capitol: *dacă Mă iubiți, veți păzi cuvintele Mele.* Și mai spune și contrariul. El spune la sfârșitul Predicii de pe Munte că: în Ziua Judecății mulți Îmi vor spune: Doamne, Doamne, iar Eu le voi răspunde: Plecați de la Mine, nu v-am cunoscut niciodată. De ce Mă numiți Domn și nu ați făcut ce v-am spus?

Așadar, însuși conținutul iubirii noastre pentru Dumnezeu se măsoară prin faptele noastre. Noi, dacă Îl

iubim pe Hristos, ne vom ține de Legea lui Dumnezeu, o vom iubi și o vom aplica și o vom păzi și o vom studia.

Sfântul Iacov spune că omul binecuvântat este cel care meditează la Legea lui Dumnezeu zi și noapte. La asta ne împinge iubirea, pentru că iubirea este însăși definiția și plinătatea legii. Dacă vreți să știți ce este dragostea, respectați poruncile. Aceasta este expresia iubirii.

Principiul 7: Legea lui Dumnezeu este calea spre viața veșnică

Asta nu înseamnă că, prin respectarea Legii lui Dumnezeu, câștigi mântuirea. Uneori, protestanții ne acuză că învățăm mântuirea prin fapte. Acesta este cel mai îndepărtat lucru de o minte ortodoxă. Noi nu ținem strâns poruncile pentru că ne gândim că, făcând asta, vom ajunge cumva la sfârșit la Dumnezeu și îi vom putea spune: „Am făcut asta și asta, prin urmare, îmi datorezi mântuirea." Nu este deloc așa. Știm doar că aceasta este calea vieții trasată pentru noi pentru a-L iubi pe Dumnezeu, prin urmarea acestor cuvinte. Ea duce direct în Împărăția lui Dumnezeu, pentru că Hristos este revelat în respectarea poruncilor. Acest lucru este exprimat foarte frumos în relatarea tânărului bogat care a venit la Hristos și I-a spus foarte clar: ce lucru bun trebuie să fac pentru a moșteni viața veșnică? Iisus nu i-a spus: Ei bine,

îngenunchează și repetă după mine: Dragă Iisus, îți cer doar să vii în inima mea și să îmi ispășești toate păcatele. Nu asta a spus. Știți ce a spus? A spus ceea ce mulți evangheliști protestanți nu ar spune niciodată când cineva întreabă ce ar trebui să facă pentru a primi viața veșnică. Iisus a spus că dacă vrei să intri în viața veșnică, **păzește poruncile.** El știa că, străduindu-se să țină poruncile, nu numai că aceasta va fi o cale ce duce spre Împărăție, dar va fi și calea prin care vom fi conduși în mâinile Lui ca Salvator. Doar cei care iau în serios poruncile cunosc marea lor nevoie de Hristos și Îl găsesc ca Salvator din încălcarea legii pe care o fac ca oameni căzuți.

Legea lui Dumnezeu este calea pentru a ajunge acolo, la viața veșnică. Solomon spune că cel ce păzește porunca își păzește sufletul, iar cel ce disprețuiește porunca va pieri (Proverbe 19, 6).

Toate poruncile Domnului sunt necesare. Acestea sunt viață, viață adevărată și veșnică. Așa cum a spus Domnul tânărului: Dacă vrei să intri în viața veșnică, păzește poruncile. Și după cum viața veșnică este necesară omului, tot așa îi este necesară și păzirea poruncilor, prin care obține viața veșnică. Toate poruncile sunt necesare, așa cum sunt necesare credința și botezul, și nimeni nu se poate mântui fără respectarea poruncilor sfinte, ne spune Sfântul Nicodim Aghioritul.

Principiul 8: Legea lui Dumnezeu nu ne scuză

Sunt unii care, deși nu respectă poruncile, cred totuși că au o credință corectă. Sunt alții care respectă poruncile, dar se așteaptă ca Împărăția lui Dumnezeu să le fie dată ca o răsplată care li se cuvine. În ambele cazuri, oamenii sunt în eroare în ceea ce privește adevărul, deoarece un stăpân nu este obligat să-și răsplătească slujitorii. Iar pe de altă parte, cei care nu și-au slujit stăpânul așa cum trebuie nu obțin libertatea, așa ne spune Sfântul Marcu Ascetul.

Așadar, desigur, nu există mântuire fără o respectare a poruncilor. Dar, păstrând poruncile, nu câștigi, nu te justifici. Există un singur Mântuitor și Acela este Domnul Care ne izbăvește. Asta arată și faptul că păzirea poruncilor nu mântuiește pe nimeni. Nu este mijlocul prin care cineva are păcatele iertate și moștenește viața veșnică. Când au primit evreii poruncile? Ei au primit poruncile după ce au fost salvați de faraon. Dumnezeu și-a salvat poporul din sclavia Egiptului, i-a dus prin botezul Mării Roșii și apoi le-a dat Legea Lui, dar nu ca un mijloc de a-i salva. Erau deja salvați, dar ca expresie a unei vieți de dragoste pentru Dumnezeu, aceasta este viața la care i-a chemat. Este la fel și cu noi. Suntem mântuiți prin apele Botezului, iar noi respectăm poruncile ca expresie a ceea ce face un iubitor de Dumnezeu.

Principiul 9: Nu există nicio poruncă în cele zece sau în altă parte despre cum să ne iubim pe noi înșine

Nu există nicio poruncă în cele zece sau oriunde altundeva de a ne iubi pe noi înșine, pentru că noi deja facem asta, ceea ce este problema noastră. Se vorbește mult, mai ales în cercurile psihologice și în cercurile educaționale despre iubirea de sine și stima de sine, că trebuie să îi ajutăm pe copii să aibă o bună stimă de sine și că trebuie să îi învățăm să se iubească pe ei înșiși. Iertați-mă, dar nimeni nu are nevoie să fie învățat cum să se iubească pe sine; acesta este un lucru pe care noi îl facem în mod special foarte bine, ca oameni căzuți. Problema noastră este că nu Îl iubim pe Dumnezeu și că nu îi iubim pe ceilalți. Întregul scop al vieții creștine este de a învăța să redirecționăm iubirea de la sine către Dumnezeu și către ceilalți.

Iată de ce.

Îmi place mult Acronimul JOY – Jesus, Others, You (Iisus, ceilalți și apoi tu). Acesta este modul prin care să câștigi bucurie: Iubește-l pe Iisus, iubește-i pe ceilalți, lasă-te pe tine însuți să fii ultimul și vei avea multă bucurie.

Acesta este și motivul pentru care Dumnezeu ne spune în porunca a doua: Iubiți pe ceilalți, faceți bine altora așa cum ați vrea să vă facă ei vouă, iubiți pe ceilalți așa cum vă iubiți pe voi înșivă.

Sfântul Pavel îi îndemna pe soți să aibă grijă de soțiile lor și să le trateze bine; în acest context el spune că nimeni nu și-a urât vreodată propriul trup, ci îl hrănește și îl prețuiește. La fel și soții ar trebui să-și hrănească și să-și prețuiască soțiile. Aici, Sfântul Pavel nu face decât să reflecte acest adevăr.

Toți oamenii, în mod natural, ca ființe umane, nu trebuie să spună altei persoane:

„Scoală-te și spală-te pe dinți, mănâncă micul dejun, ți-e foame, satură-te." Nimeni nu are nevoie să fie învățat asta. Ceea ce trebuie să fim învățați este să ne pese, de fapt, de foamea altora. **Nu există nicio poruncă de a ne iubi pe noi înșine.**

Principiul 10: Ascultarea parțială a poruncilor este lipsită de valoare

Un procent de 95% de ascultare a poruncilor nu face din cineva un păstrător al Legii. Sfântul Iacov spune, în epistola sa, în capitolul 1, că oricine încalcă porunca a devenit un călcător de lege. Permiteți-mi să explic ce înseamnă aceasta.

Nu ne putem consola cu faptul că, dacă ne hotărâm să respectăm porunca a 9-a și încălcăm doar prima prouncă, să încercăm să respectăm doar porunca a 9-a. Nu ne putem consola în felul următor: porunca despre adulter e singura pe care nu o pot ține, dar Dumnezeu tot mă va accepta,

pentru că totuși respect 90%; merit o notă de -10. Eu sunt de -10. Fac doar adulterul sau doar crima.

Nu așa funcționează lucrurile, nu-i așa? Este o chestiune de dispoziție a inimii. Dacă inima este a lui Dumnezeu, practic, dacă respecți prima poruncă, restul curge. Dacă îți pui loialitatea față de Domnul Dumnezeu, atunci nu te vei mulțumi cu niciun domeniu al vieții tale care să nu fie în acord cu ceea ce este o expresie frumoasă de slujire a lui Dumnezeu.

Ne vom strădui mereu să păzim toate cuvintele lui Dumnezeu.

Principiul 11: Există o diferență în Scripturi între ceea ce este o poruncă și ceea ce este doar un sfat sau o încurajare

Există unele învățături în Scripturi în care Iisus expune viața frumoasă, o viață foarte înaltă, dar nu cere cuiva să facă acest lucru. Și am spune că există mai multe domenii în care acest lucru este adevărat. De exemplu, monahii noștri, călugări sau călugărițe. Ei nu renunță la binecuvântările căsătoriei și ale vieții de familie pentru că sunt nevoiți. Nu există nicio poruncă care să spună că trebuie să renunți la căsătorie și să fii călugăr sau călugăriță. Asta este ceea ce numim în Biserică un consiliu evanghelic.

Iisus îi învăța pe ucenicii Săi despre fidelitatea căsătoriei și i-a șocat complet, deoarece în Vechiul Testament exista o prevedere foarte largă pentru divorț.

Moise a permis divorțul (Deuteronom, cap. 24), iar evreii, prin tradițiile lor rabinice, au oferit o mulțime de scuze pentru divorț. Unele dintre ele erau adevărate fleacuri, ceea ce însemna că un soț putea să-și renege soția pentru aproape orice. Dacă gătești prost masa, ești terminat. Foarte trist, dar nu a fost universal. Unele erau mai stricte, dar existau o mulțime de concesii pentru divorț. Existau, desigur, și concesii pentru poligamie. Bărbații aveau mai mult de o soție.

Iisus a venit, a împlinit Legea în scopul ei adevărat, a salvat și a înălțat ființele umane și a stabilit un standard mult, mult mai înalt. Standardul creștin este cu mult, mult peste standardul evreiesc. Și Iisus a spus: *Oricine va lăsa pe femeia sa și va lua alta, săvârșește adulter cu ea. Iar femeia, de-și va lăsa bărbatul ei și se va mărita cu altul, săvârșește adulter.* (Marcu 10, 11-12)

Ucenicii au fost surprinși: „Nu asta a spus Moise." Și au venit la Hristos și au întrebat cum se face că Moise le-a permis să se despartă de soțiile lor doar cu o carte de despărțire. El le-a răspuns că Moise a permis asta din cauza împietririi inimii lor. Dar nu a fost așa de la început. De la început, Dumnezeu i-a făcut bărbat și femeie și a spus: cei doi, nu cei trei, nu cei patru, nu cei cinci. Cei doi. Monogamia, strict, va deveni un singur trup.

Când l-au auzit, au fost atât de șocați încât au spus (nu-mi vine să cred că au spus așa ceva, dar aceștia erau ucenicii Săi): *Doamne, dacă chiar așa este cu soția, mai bine nu te căsătorești. S-au gândit: cine ar putea face așa ceva?*

Noi, creștinii, suntem atât de obișnuiți cu asta. Am auzit despre această învățătură și am văzut monogamia trăită de părinții noștri. Dar puneți-vă în locul evreilor. Nu așa era calea evreiască. Și când au auzit asta, s-au gândit că este imposibil.

Știți care a fost răspunsul lui Iisus? Nu a spus: hei, haideți, băieți, Mă înțelegeți greșit. Nu este chiar atât de rău. Nu asta a spus. Iisus a spus că cine poate să asculte această poruncă să o asculte; din acest motiv, unii sunt eunuci din naștere, alții au fost făcuți eunuci de către oameni, iar alții se oferă ca eunuci de dragul Împărăției lui Dumnezeu. Știți ce înseamnă asta? Înseamnă că unii oameni renunță în mod voluntar la căsătorie de dragul Împărăției lui Dumnezeu. Noi îi numim călugări și călugărițe. El nu a spus că trebuie să o faci, a spus doar că alternativa este căsătoria fidelă pe viață, fără divorț. Așa că, dacă nu vă place asta, atunci puteți deveni călugăr sau călugăriță. Aveți câteva opțiuni. Din păcate, creștinii moderni, cel puțin în țara mea, cred că monogamia strictă înseamnă să fii căsătorit cu o singură femeie, în același timp. Asta cred ei că înseamnă monogamia.

Noi credem că monogamia înseamnă o singură femeie pentru toată viața ta. Din nefericire, mulți americani cred

că monogamia înseamnă că poți fi căsătorit de cinci ori atâta timp cât ești căsătorit doar cu o singură persoană de fiecare dată. Nu asta vrea să spună Iisus.

Există o diferență între poruncă și sfat. Mai sunt și alte consilii, cum ar fi consiliul despoprietăririi. Iisus nu le-a cerut ucenicilor Lui să renunțe complet la proprietate. Mulți dintre noi au făcut-o. Mulți dintre noi au renunțat în mod liber la ea, așa cum fac în acest moment atât de mulți dintre frații și surorile noastre din Siria. Pentru a-I rămâne credincioși lui Dumnezeu, am renunțat în mod voluntar la proprietate pentru că nu vom renunța la credința noastră. Vom renunța chiar și la păstrarea propriilor noastre vieți fizice, dacă va fi nevoie. Dar nu vom renunța la credința noastră și la încrederea noastră în Dumnezeu. Dar nu ni se cere să ne separăm de proprietate. Asta face parte din renunțarea monahală, ei îmbrățișează deposedarea voluntară. Aceasta nu este o poruncă, ci este un sfat. Este o încurajare, dacă poți să o faci.

Sfântul Apostol Pavel spune în prima epistolă către Corinteni (c. 7): *Aș vrea ca toată lumea să fie așa cum sunt eu însumi*, ceea ce însemna necăsătorit, dedicat în totalitate slujirii lui Dumnezeu. Iar apoi, chiar în următorul verset, spune că fiecare are darul său de la Dumnezeu, unul în felul acesta și altul în felul acela. Și apoi continuă să explice: dacă poți să o faci, fă-o. Dacă nu poți să o faci, atunci căsătorește-te și fii credincios. În restul capitolului el explică ce înseamnă asta; **mariajul creștin**, nu mariajul lumesc, ci

căsătoria creștină **este un mod de a-L sluji pe Dumnezeu și de a căuta Împărăția Sa.**

Principiul 12: Poruncile și păzirea poruncilor sunt mai ușoare decât viciile și purtarea uneltirilor

Nimic nu este mai rău decât conștiința vinovată și lipsa de pace. Am auzit odată pe cineva spunând, încercând să justifice vinovăția: „vinovăția este ca un miros urât și dacă stai suficient de mult timp cu mirosul urât te obișnuiești cu el și nu-l mai miroși." Asta este o consolare tristă.

Cine vrea să trăiască într-o groapă de gunoi? Cine vrea să trăiască în mizerie? Este extrem de dificil să trăiești cu o conștiință vinovată și să trăiești o viață de încălcare a poruncilor. În timp ce, prin contrast, Iisus spune că viața de urmat poruncile Sale este un jug ușor.

El ne spune: *Veniți la Mine, cei obosiți și împovărați, și Eu vă voi da odihnă. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați de la Mine.* Adică, păstrați poruncile Mele, Eu vă voi învăța pe voi, căci jugul Meu este ușor și povara Mea este ușoară și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre.

Așadar, calea poruncilor, în ciuda faptului că trebuie să ne lepădăm de noi înșine și că trebuie să ne forțăm,

împlinirea lor aduce o pace imensă în suflet. Odihniți-vă în acoperământul Mântuitorului nostru.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune în Omilia 6 despre pocăință: *Dacă vă uitați la truda necesară pentru a realiza virtuțile, este grea și împovărătoare. Dar dacă te uiți la răsplată, ceea ce ai în față este ușor și plăcut.* Așadar, întotdeauna când te gândești la ceea ce urmează, să o faci în lumina a ceea ce urmează și a răsplătirii care va veni.

Odată, am organizat marele nostru festival parohial, iar în cadrul festivalului, unul dintre lucrurile pe care le-am făcut a fost ceea ce se numește un cufăr de comori. Am vândut 200 de bilete la 200 de dolari fiecare. Așa că am strâns 40.000 de dolari. Și apoi am făcut 200 de chei mici. Cumperi un bilet, primești o cheie. Dacă deschizi cutia, primești jumătate din premiu. Biserica primește cealaltă jumătate. Așa că am vândut toate biletele și a venit timpul ca în ultima zi a festivalului să deschidem cutia. Eram plecat să fac tururi ale bisericii, dar am vrut să ies și să mă uit la oameni, pentru că știam că vor râde cu toții și vor fi cam zăpăciți întrebându-se cine va câștiga. Și, într-adevăr, unul dintre enoriașii noștri a câștigat premiul de 20.000 de dolari și, slavă Domnului, i-a dat imediat înapoi bisericii. Dumnezeu să-l binecuvânteze de sute de ori!

Apoi, duminica următoare am folosit-o ca exemplu în predica mea. Am spus, uite, ce-ar fi dacă de fiecare dată când ați veni la biserică ați veni bine pregătiți? Asta înseamnă să fiți la timp. Adică, chiar să îi auziți pe preoți

spunând: Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor! Nimeni nu ar trebui să lipsească de la asta. Nimeni nu ar trebui să rateze acele cuvinte. Deci, ați venit la timp, ați venit pașnic, ceea ce înseamnă că nu v-ați certat pe drum. Ați făcut pace cu toată lumea din viața voastră. Nu le purtați pică. Ai mărturisit, asta înseamnă că nu ți-ai ignorat sufletul. Te-ai uitat bine la tine și tot ce ai făcut greșit, încerci să repari. Înseamnă să te duci la spovedanie. Când părintele spune să te duci la spovedanie, nu te scuzi pentru asta. Și ții post și îți spui rugăciunile – acesta este un mod normal de a fi pregătit să faci loc lui Hristos în tine, să primești Sfânta Împărtășanie.

Am spus la predică, ce-ar fi dacă de fiecare dată când faci asta, dacă ai face aceste lucruri și ai primi Sfânta Împărtășanie, imediat ce ai primit Sfânta Împărtășanie, ți-aș strecura un cec de 20.000 de dolari în mână și apoi ai pleca? Apoi am spus: dați-mi voie să vă pun o întrebare sinceră. V-ar schimba asta viața duhovnicească în vreun fel? Mulți dintre oameni se uitau în jos pentru că trebuiau să spună sincer: „da, dacă preotul mi-ar da 20.000 de dolari de fiecare dată când vin la biserică pregătit ca să mă împărtășesc, atunci aș veni la biserică pregătit și m-aș împărtăși". Iar eu spun că asta este cu adevărat jalnic, pentru că ceea ce spui de fapt este că Sfânta Împărtășanie valorează mai puțin de 20.000 de dolari pentru tine. Cât de puțin valorează? Ai veni pregătit dacă ți-aș da 10.000? Dacă ți-aș da 1000 de

dolari? 100 de dolari? Gândiți-vă și voi cum judecați Sfânta Împărtășanie. Cât valorează cu adevărat? Credeți-mă, Dumnezeu face acest lucru după faptele noastre.

Ideea este că atunci când vedeți duhovnicește, când vedeți ce primiți, de exemplu, oamenii care vin tot timpul pregătiți să primească Sfânta Împărtășanie o fac pentru că nu se împotmolesc în ceea ce pare o pregătire grea. Ei nu se gândesc la asta. Ei se gândesc la ceea ce primesc. Se gândesc la răsplata, la darul imens pe care îl reprezintă Sfânta Împărtășanie. Sfânta Împărtășanie este acea viață în NOI. Este vorba de Iisus, care a spus: dacă veți mânca trupul Meu și veți bea sângele Meu, nu veți muri. Veți trăi veșnic. Este primirea vieții veșnice. Nu există nimic mai bun, frați și surori. Dacă aveți asta, aveți totul! Așa că, dacă aveți o dispoziție duhovnicească, nu este greu. Vedeți pregătirile pentru Împărtășanie ca pe o simplă cale de a ajunge la acel potir. Așa trebuie să fie cu toate poruncile. Ele devin ușoare și plăcute, după cum a spus Sfântul Ioan Gură de Aur.

Principiul 13: Împlinirea poruncilor activează harul în noi

Când ne luptăm să împlinim poruncile, devenim vii. Dumnezeu trimite harul peste noi. *Harul a fost dat în mod mistic celor care sunt botezați*, așadar, harul îl primești inițial când ești botezat, *dar devine activ în măsura*

în care cauți să împlinești poruncile, ne spune Sfântul Marcu Ascetul. Înțelegeți acest lucru? Primești viața lui Dumnezeu în tine atunci când ești botezat, dar ea devine vie atunci când depui efort în viața ta duhovicească, atunci când încerci să respecți poruncile.

Principiul 14: Există putere în gândirea negativă

Ce zici de asta? Culturii noastre seculare îi place să ne convingă, de fapt, de puterea gândirii pozitive. Gândirea noastră ar trebui să fie întotdeauna pozitivă. Însă, cele zece porunci ne arată, de fapt, că uneori există putere în gândirea negativă. De ce spun asta? Pentru că jumătate din cele zece porunci sunt „să nu faci". Trebuie să înveți să îți spui NU ție însuți. Nu poți să spui doar da. Nu poți să te mângâi tot timpul pe cap, câteodată mai trebuie să-ți dai și o palmă. Există multă putere în gândirea negativă. Acesta este motivul pentru care Mântuitorul nostru, Care este Domnul Iubirii și Prințul Păcii, Care și-a dat întreaga viață în mod voluntar pentru a-i salva pe toți, acesta este motivul pentru care acel Domn ar petrece atât de mult timp în învățătura Sa publică vorbind despre judecată și iad.

Știți că El a vorbit despre iad mai mult decât oricine altcineva din toată Scriptura? De ce? Pentru că El nu vrea ca

cineva să ajungă acolo. De aceea a vorbit despre asta. Vrea ca toată lumea să ia în serios acest lucru, astfel încât să îl poată evita. Și singurii care ajung să meargă acolo sunt diavolul și îngerii lui.

Există o putere în a menționa negativul și în a-ți spune nu ție însuți.

Principiul 15: Cele zece porunci trebuie să fie înțelese de oamenii care se pocăiesc pentru a se putea spovedi cum trebuie și trebuie să fie înțelese de duhovnici pentru ca ei să asculte cum trebuie spovedania

Dacă nu cunoaștem cele zece porunci și nu ne preocupăm de poruncile lui Dumnezeu, este foarte greu să știm dacă am făcut lucrurile bine sau rău. Aceasta face parte din ceea ce am numi formarea conștiinței. Cu cât știi mai multe despre poruncile lui Dumnezeu, cu atât mai mult vei putea să te evaluezi pe tine însuți. Vei ști unde faci bine și unde nu prea faci bine, ceea ce este foarte, foarte important pentru a obține harul; citiți aceste cuvinte spuse de Sfântul Nicodim în frumosul său manual de spovedanie numit Exomologetarion: *punem aici cele 10 porunci și pe cei care greșesc în ele din două motive, pentru părintele duhovnicesc și pentru cel care se spovedește.*

Pentru părintele duhovnicesc, ca învățându-le să poată întreba cu ușurință penitentul în timpul spovedaniei, dacă a păzit poruncile; iar pentru penitent, pentru ca să-și poată examina conștiința să vadă dacă a păzit fiecare poruncă și astfel, găsindu-și ușor păcatele, să-și amintească de ele, să le mărturisească și să termine cu ele.

Acesta este unul dintre motivele pentru care studiem cu atenție poruncile.

Principiul 16: Trebuie ca în studierea poruncilor să avem o corectă hermeneutică

Hermeneutica se referă la interpretarea corectă a Scripturii, a Legii lui Dumnezeu. Acolo unde poruncile cer o datorie pozitivă, păcatul contrar este întotdeauna interzis, adică acolo unde poruncile ar putea spune „nu lua o viață", asta înseamnă nu numai să nu iei o viață, ci și să faci tot ce poți pentru a o păstra. Așadar, ori de câte ori poruncile te cheamă la o acțiune pozitivă, este interzis să faci opusul acțiunii, iar ori de câte ori poruncile interzic o acțiune negativă, este cerută acțiunea pozitivă.

Principiul 17: Credincioșii promit la Botez, chiar dacă acesta a avut loc când erau copii, că vor păzi poruncile cu bucurie

Vreau să vă prezint chiar cuvintele de la începutul slujbei de Botez în care se face această promisiune. Preotul spune: Te-ai unit cu Hristos? El spune acest lucru de trei ori. Și apoi nașii spun: M-am unit. Sau, dacă este vorba de un adult care este botezat, el sau ea spune: M-am unit. Și apoi preotul spune: Închină-te înaintea Domnului. Iar răspunsul este: Mă închin Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Treimii celei de o ființă și nedespărțite. Apoi face o plecăciune până la pământ, cu fața la altar, și la ridicare spune: această credință adevărată a credinței ortodoxe, pe care acum o mărturisesc de bună voie și o susțin cu sinceritate, o voi menține și mărturisi întreagă în deplinătatea și integritatea ei până la ultima mea suflare. Dumnezeu să-mi ajute! Și o voi învăța și o voi propovădui pe cât este cu putință. Și mă voi strădui să împlinesc cu zel și cu bucurie preceptele sale, păstrându-mi inima în virtute și puritate. Și ca o confirmare a acestei mele mărturisiri adevărate și sincere, sărut cuvintele și Crucea cu Mântuitorul meu.

Iată o promisiune de a păstra credința și de a urma preceptele sale cu bucurie și zel până la ultima suflare. Asta e ceea ce trebuie să facem.

Principiul 18: Păzirea poruncilor începe cu o forță de voință și se transformă în desfătare

Pentru ca poruncile să fie înrădăcinate în noi, trebuie să ne luptăm. Trebuie să facem ceea ce spune Iisus: „Leapădă-te de tine însuți, ia-ți crucea și urmează-Mă". Acest lucru se rezumă la persecuția de sine. Trebuie să ne împingem pe noi înșine. Dar odată ce faci asta, dintr-odată se transformă în încântare. Mulți dintre voi, fără îndoială, cunoașteți acest sentiment atunci când sunteți tentați să nu veniți la biserică. Vă împingeți pe voi înșivă. Veniți la biserică, intrați pe ușă și vă gândiți: cum am putut să mă gândesc că nu ar fi trebuit să vin? Sau te gândești să-ți spui rugăciunile de dimineață. Te forțezi să-ți aprinzi lumânarea ca să-ți spui rugăciunile. După un minut, ești bine. Tot ce avea nevoie trupul tău era o mică împingere. Și așa funcționează și cu poruncile. Încearcă, iar apoi, odată ce începi să mergi, dintr-o dată te simți mult mai bine.

Sfântul Diadoh în Filocalie spune: *Este necesar ca la începutul luptei să împlinim sfintele porunci ale lui Dumnezeu cu o anumită vigoare a voinței, pentru ca bunul Dumnezeu, văzând intenția și efortul nostru, să trimită asupra noastră o voință gata să slujească scopurilor Sale glorioase cu o plăcere nespus de mare. Căci Domnul este cel care pregătește voința, pentru ca noi să facem neîncetat ceea ce este bun cu mare bucurie. Căci atunci vom simți cu adevărat că Dumnezeu*

lucrează în noi, că vrea și că face după bunul Său plac. Iată, așa funcționează!

Principiul 19: Nu există niciodată o situație în care trebuie să încălcăm Legea lui Dumnezeu sau în care trebuie să păcătuim

Acesta este un precept etic foarte important. Nu există niciodată o situație în care trebuie să încălcăm Legea lui Dumnezeu sau în care trebuie să păcătuim în mod special.

Ceea ce vreau să spun este că nu există situație în care suntem obligați să alegem răul cel mai mic dintre două rele. Dacă acest lucru ar fi adevărat, dacă a fi o ființă umană în această lume decăzută înseamnă că uneori trebuie să facem păcate și ar trebui să alegem cel mai mic dintre cele mai mari păcate, știți ce ar însemna asta pentru Iisus? Ar însemna fie că nu a fost o ființă umană, pentru că tocmai s-a spus că ființele umane trebuie să aleagă uneori păcatele mai mici, fie că a fost un păcătos, când de fapt, El a fost o ființă umană adevărată și nu a păcătuit niciodată.

Nu există nicio circumstanță în viață în care trebuie să păcătuim. Acum, unii oameni spun și se folosesc de povestea: „Ce se întâmplă dacă trăiești în Germania sub Hitler și ascunzi evrei în casa ta, iar naziștii vin la ușa ta și bat și întreabă: Aveți evrei în casă? Ce ar trebui să faci? Ar

trebui să-i predai? Acesta este marele păcat sau ar trebui să îi minți și acesta e păcatul mic?

Biserica spune să-i minți și să nu crezi că ai păcătuit. Pentru că sunt unele adevăruri pe care nu ești responsabil să le comunici oamenilor. Dacă cineva vine la tine și tu ai ascuns undeva în casă o armă și acel om îți spune: vreau să omor pe cineva, ai o armă în casă? Nu veți spuneți: Da, am. Dacă o faceți, acum participați cu această persoană la tentativa sa de crimă. În schimb, uitați-vă la persoana respectivă și spuneți: Îți bați joc de mine? Eu sunt un om al păcii. Nu aș avea niciodată o armă în casa mea. Spuneți-o cu încredere și îndepărtați-i și de fapt i-ați ajutat".

De fapt, nu există nimeni mai potrivit decât Sfântul Ioan Gură de Aur să descrie faptul că nu este în responsabilitatea noastră să spunem totul tuturor, în orice moment. Atunci când era tânăr avea un prieten foarte bun pe nume, Vasile. Amândoi erau foarte buni și slujeau în biserică, iar preoților și episcopilor au început să le vină idei despre hirotonirea lor. Și Ioan Gură de Aur a aflat și a vrut să fugă. Și, de fapt, a decis că se va ascunde. Partea negativă era că prietenul său Vasile era persoana perfectă pentru a fi preot. Așa că Sfântul Ioan s-a gândit: „O, nu, dacă mă ascund, atunci și el se va ascunde cu mine și nu va fi preot, așa că îi voi spune că și eu voi fi hirotonit, dar el trebuie să fie hirotonit primul". Sfântul Vasile a fost hirotonit. Și a doua zi, Sfântul Ioan Gură de Aur a fugit în munți, iar Vasile a rămas cu gândul: „Unde este cel mai

bun prieten al meu? A plecat în munți". Și nu l-a mai văzut multă vreme. În cele din urmă, Sfântul Ioan Gură de Aur s-a întors și Vasile i-a spus: „Cum ai putut să faci asta și să mă minți?". Iar Ioan a spus: „Nu te-am mințit. Am spus ceea ce era necesar. Am spus ceea ce era necesar pentru ca binele să poată avea loc. Tu ai fost hirotonit și eu am scăpat. Și acesta este un bine dublu."

Nu există nicio împrejurare în care trebuie să păcătuim. Asta nu înseamnă că de multe ori nu ne aflăm în circumstanțe care sunt foarte grele și poate că ne aflăm în circumstanțe din care nu știm cum să ieșim. Dar aș spune ca un sfat și o încurajare, dacă vă aflați într-o astfel de circumstanță, încercați să nu luați o decizie și apoi să-l sunați pe duhovnic sau pe unul dintre preoți și să-i spuneți ce se întâmplă. Poate sunteți la serviciu, la școală, și nu știți cum să ieșiți din asta, ce să faceți? Și de multe ori, dacă faci acest pas înapoi și ceri sfatul, poți găsi o soluție care nu-ți compromite conștiința, nu te angajează într-un păcat și poți găsi o cale de ieșire.

Principiul 20: Întregul sfârșit al omenirii este rezumat în aceste cuvinte

Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui! Acesta este lucru cuvenit fiecărui om (Ecclesiastul 12, 13)

Aceasta este proprietatea constitutivă și caracteristică a ființei umane, aceea de a păzi poruncile Domnului. Și aceasta este ceea ce face ca un om să fie cu adevărat om. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că *oricine încalcă poruncile Domnului nu este un om adevărat, ci un om fals, așa cum este un om vopsit.* Aceste cuvinte se află în comentariul său la Cartea lui Iov.

Așadar, păzirea poruncilor este modul în care exprimăm adevărata umanitate, iar dacă le păzim pe deplin, atunci putem deveni asemenea lui Hristos, care este Adevăratul Om.

Întrebări și răspunsuri*

1. Unul dintre principiile articulate, care vine din mai multe pasaje, inclusiv Romani 2 și Galateni 3, este că Legea lui Dumnezeu este scrisă pe fiecare inimă umană. Este un element al naturii umane, iar conștiința noastră dă mărturie despre aceasta. Întrebarea este cum se face că există atunci culturi care încalcă agresiv cele zece porunci, de exemplu, cultura aztecă și cultura mayașă, ambele practicau sacrificiile umane, și cultura noastră, care este o cultură occidentală seculară decadentă care sacrifică milioane de copii nenăscuți în ultimii 40 de ani. Cum interacționăm cu o astfel de cultură care pare să ne spună: „Ei bine, acesta este codul vostru de legi, etica este relativă și să nu-mi impuneți standardele voastre creștine"?

* Adresate părintelui Josiah Trenham la sfârșitul conferinței „Fă acestea și vei trăi veșnic: Cum să trăim cele 10 porunci", la Catedrala Sfântul Ilie, biserica ortodoxă antiohiană, Ottawa.

R: Aș spune pur și simplu că a face afirmația că Legea lui Dumnezeu a fost scrisă pe inimile oamenilor nu înseamnă că cineva va accepta acest adevăr sau va trăi în conformitate cu el. Asta nu îl face mai puțin adevărat. Înseamnă doar că există unii oameni și colecții întregi de oameni, ceea ce reprezintă o cultură, care au un interes în încălcarea poruncilor. Avortul este un rezultat foarte concret a ceea ce numim revoluția sexuală din anii 1960. De îndată ce îmbrățișezi ideea că sexul este adecvat în afara unei uniuni de căsătorie cu posibilitatea de a crește copii, de îndată ce îmbrățișezi conceptul de sex de plăcere, ai nevoie în mod absolut de două lucruri, pastila și avortul. Pastila și avortul sunt sacramentele culturii seculare. Dacă vrei să poți face sex cu cine vrei, oriunde vrei, oricând vrei, fără responsabilitate și fără obligații, cum vei face asta dacă nu ai o soluție precum avortul? Astfel, cultura noastră, în decăderea ei din cauza acestei disfuncții sexuale și a tiraniei poftei, a găsit aceste lucruri convenabile, încât viața nu putea continua fără ele. De aceea au un interes și nu vor să audă această idee. Am mers chiar și cu ani de zile înainte de a fi preot, am mers întotdeauna și m-am rugat în fața fabricilor locale de avorturi unde locuiesc. Mergeam cu grupul nostru pe teren, de patru ori pe an și mergeam vreo 30-40 de oameni și stăteam în fața fabricii principale de avorturi din orașul Riverside. Slavă Domnului că avem doar una! Unele orașe au mai multe. Și ne rugam. Ne rugam timp de o oră și pur și simplu, stăteam acolo, fără violență și ne rugam pașnic

ca Domnul să pună capăt la asta. Dădeam metanierul de la unul la altul, ne rugam din nou. Apropo, în cultura occidentală, nimeni nu este mai angajat în interzicerea avortului decât tinerii; procentul de tineri care sunt pro-viață este mai mare decât oricând de la legalizarea avortului. Ei recunosc că un procent uriaș, cam 20% dintre colegii lor, lipsesc. Pur și simplu au dispărut, după ce au fost uciși în pântecele mamei lor. Așadar, cum vorbim cu cultura noastră? Cred că ceea ce trebuie să facem nu este să mergem și să spunem că este în Cartea noastră Sfântă. Asta nu ne ajută, deși este adevărat. Dar ce le pasă lor de Cartea Sfântă? Nu le pasă. Așa că noi nu am spune asta.

Ceea ce cred că ar trebui să facem este să discutăm cu ei ca și cum ei știu că acest lucru este greșit. Așa că, din cauza acestui adevăr, ar trebui să spunem întotdeauna în conversația noastră: „Știi că este o ființă umană", iar ei ar spune: „Ce vrei să spui?" Și atunci noi putem spune simplu: „Ei bine, atunci ce este?" Dacă aceasta nu este o ființă umană, atunci ce este inima care bate? De la 8 săptămâni de gestație? Ce este inima care bate? Și mi s-au dat tot felul de răspunsuri, precum: „este un sac de țesuturi nedezvoltate" sau „este un muc", exact asta mi-au spus femeile care promovează avortul. Și poți„ pur și simplu, să vorbești cu ele și să le spui, uite, știi, nu este așa. Aici este un copil care este o miniatură a ta. Degetele de la mâini și de la picioare, fața, inima care bate, un set complet de cromozomi. Tot ceea ce măsoară o ființă umană arată că aceasta este o ființă

umană. Dacă viabilitatea, dacă trebuie să fii viabil, adică trebuie să fii capabil să te susții pe tine însuți în viață pentru a fi protejat, atunci nu doar copiii nenăscuți sunt predispuși la moarte, ci toți copiii, căci aceștia nu pot avea grijă de ei înșiși. Și bătrânii noștri. Gândiți-vă unde duc toate acestea, unde duce tot acest argument al viabilității.

Așa că nu este vorba că ar trebui să le spunem: știți, citiți Cartea Sfântă! Deși uneori este bine să le spunem asta. Ar trebui doar să știm că ei știu. Și ar trebui să funcționăm în conversațiile noastre de pe această poziție, încercând să îi tragem înapoi la ei înșiși și să le spunem, uite, nu poți fugi de asta, nu poți fugi de asta. Și îți face rău. Te rănește.

Ar trebui să luăm o poziție foarte fermă și să nu creăm o lume falsă, ca și cum ideea noastră și ideile lor sunt egale și trebuie doar să fie, știți voi, puse la punct. Nu este adevărat.

2. Legat de ultimul lucru pe care l-ați spus. Nu sunt sigur dacă am ratat aici în spate, dar exemplul pe care îl dați cu naziștii și că ar trebui să mințim ca să salvăm pe cei care se ascund, până la urmă tot minciună este.

R: Permiteți-mi să rămân la problema minciunii și apoi o putem aplica la poruncile mai largi; este foarte important să definim ce este o minciună. O minciună este atunci când nu spui adevărul cuiva care merită adevărul. Biserica spune că asta este o minciună.

Există momente în care a spune adevărul cuiva l-ar răni în mod absolut și există momente în care este absolut important să nu dezvălui adevărul pentru a nu răni pe cineva. Așadar, orice lucru care este făcut pentru interesul propriu, adică să le spui naziștilor care caută să ucidă pe cineva că persoana pe care vor să o ucidă nu se află în casa ta nu este un act pentru interesul propriu.

De cele mai multe ori mințim pentru că vrem să facem ceva pentru noi înșine. Este un gând foarte prostesc, pentru că Dumnezeu vede fiecare minciună și găsește o modalitate de a o scoate la iveală. Așa că este o idee foarte proastă. Dar de aceea suntem motivați să o facem. Vrem ca circumstanțele noastre să fie mai bune. Să mințim așa cum a făcut-o Sfântul Ioan Gură de Aur nu este o minciună, de fapt. Iar a-i minți pe naziști, în sensul de a nu le spune adevărul, nu este o minciună. Aceasta este ceea ce spune Biserica. Și este de asemenea evident chiar în exemplul oamenilor din armată. Îi cinstim pe marii noștri Sfinți militari, pe Sfântul Gheorghe, pe Sfântul Dimitrie, pe Sfântul Teodor, pe Sfântul Mare Mucenic Eustație. Ei au fost mari comandanți de strategie militară. Și tot scopul strategiei militare este de a-ți păcăli adversarul. De fapt, vrei să folosești înșelăciunea pentru a ajusta cauza. Deci sunt domenii în care Dumnezeu nu doar binecuvântează, ci și cooperează. Există o mulțime de exemple în Vechiul Testament în care chiar a cooperat cu Moise și Iosua pe partea aceasta. Dacă mergeau în Țara Făgăduinței și aveau

aceste războaie oribile cu toți canaaniții, El a cooperat cu ei pentru a înșela inamicul. Uneori, Dumnezeu făcea să apară sunete, știți, pentru a-i face să creadă că vin soldați, când nu era așa. Și sunt o mulțime de exemple în acest sens. Așadar, este un subiect rafinat, acest subiect de a spune adevărul. Trebuie doar să ne asigurăm că atunci când vine vorba despre noi, să ne amintim că Mântuitorul nostru a spus despre diavolul că este un mincinos și tatăl minciunii.

Când spunem o minciună pentru noi înșine pentru că vrem să ne ascundem păcatele sau vrem să dăm bine sau ceva de genul acesta, în acel moment arătăm de fapt fața diavolului.

Iisus a spus că este Adevărul. Când spunem adevărul, chiar și în circumstanțe dificile pentru noi, asta înseamnă să ne dezvăluim propriile slăbiciuni sau să ne recunoaștem propriile prostii; când spunem adevărul; „Iubito, îmi pare rău. Eu am greșit aici. Te rog să mă ierți", ne arătăm că semănăm cu Hristos, Care este Adevărul.

3. Sunt câteva exemple care mă deranjează mult. Doar de exemplu, știți, dacă Dumnezeu decide să coboare focul asupra unui oraș, oamenii vor muri destul de repede. Deci, este o afacere simplă și brutală. Dar apoi, dacă te duci să spui armatei israelite să invadeze această zonă și să o distrugă și să omoare fiecare persoană pe care o vezi și să le omoare animalele, acest lucru mă deranjează

cu adevărat și cred că cei care nu sunt creștini, Richard Dawkins dacă ne-ar asculta, ne-ar arunca în față toate lucrurile despre Dumnezeu și ne-ar spune că voi aveți de gând să fiți agenți morali, ai schimbării etice în societatea noastră? Citiți-vă propriul Vechi Testament, sunteți exact ca jihadiștii. De ce încercați să ne păcăliți spunându-ne că voi chiar aveți ceva mai bun de oferit?

R: Se vorbește mult despre acest aspect de către oponenții Bisericii și cred că există un răspuns satisfăcător pentru aceste lucruri. Permiteți-mi să spun foarte clar că Vechiul Testament creștin nu este în niciun fel paralel cu jihadul musulman. Nu există nici un fel de paralelă. Iar Iosua nu a fost un terorist musulman. El este un Sfânt și noi îl pictăm pe pereții bisericilor noastre, eu îl am pictat în biserică. Ideea că, cumva, nu putem spune nimic împotriva violenței islamice pentru că în Vechiul nostru Testament există exemple de violență împotriva unor orașe întregi este absolut ilogică. Noi urmăm un Mântuitor care ne-a învățat să întoarcem și celălalt obraz, care nu a răspuns cu violență la violență și care a înăbușit prin ucenicii Săi violența așa cum poporul nostru încearcă să o înăbușe în Orientul Mijlociu. Sunt atât de mândru de poporul nostru din Siria. Sunt atât de mândru de poporul ortodox copt din Egipt. Am fost uimit când am citit în august (2018) știrea că 100 de biserici copte au fost arse de Frăția Musulmană în trei zile, 100 de biserici!

Am citit câteva mărturii, mărturii de primă mână în care musulmani care erau vecini ai creștinilor copți au venit la ei și le-au spus că vă vom ajuta să vă apărați bisericile împotriva acestor teroriști, iar episcopii, episcopul copt a spus: „frate, vă iubim prea mult și trupurile voastre sunt prea valoroase. Lăsați-i să ne atace bisericile. Noi le vom reconstrui. Ei doar au păstrat pacea".

Au păstrat pacea. Asta este, asta este ceea ce facem noi.

Nu există nicio paralelă cu islamul. Islamul nu Îl urmează pe Mântuitorul, Care S-a răstignit în mod voluntar. Islamul neagă din principiu că Iisus a fost răstignit. Ei cred că Iisus a fost profet și nu Fiul lui Dumnezeu și că nu a fost niciodată crucificat, pentru că niciun profet nu ar fi tratat așa. Vă puteți imagina slava Mântuitorului nostru, însuși scopul venirii Sale? Ei neagă că s-a întâmplat vreodată. Ei nu pot concepe această umilință, această consimțire non-violentă la violență. Mahomed însuși a fost implicat în sute de încăierări. A ucis numeroși oameni, inclusiv clanuri nevinovate care nu-i făcuseră nimic. În Coran există peste 123 de cerințe explicite pentru jihadul politic violent, peste 123 de cerințe! Nu este o surpriză faptul că fiecare generație a islamului din secolul al VII-lea încoace a urmărit jihadul militar și politic până în prezent.

Există un text fantastic al unei cercetătoare franceze pe nume Bat Ye'or, intitulat „Declinul creștinismului oriental sub islam". Aceasta descrie 14 secole de opresiune constantă a comunităților creștine din Orient de către stăpânii islamici.

Au fost și vremuri mai bune și vremuri mai rele. În cele mai bune vremuri am fost întotdeauna cetățeni de mâna a doua. Întotdeauna. Astea sunt cele mai bune vremuri.

În vremurile cele mai proaste eram hărțuiți, hărțuiți în mod major și trebuia să plecăm.

Nu există nicio paralelă între practica creștină și cea musulmană. Jihadul este un chiriaș. Întreaga lume în islam este împărțită în Casa Islamului și Casa războiului. Creștinii împart lumea în acele zone în care a fost predicată Evanghelia și acele zone în care Evanghelia nu a ajuns. Întregul nostru scop este să învingem prin convingere, să aducem mărturisirea Veștii Bune. Islamul are un concept complet diferit. Ei au o dominație politică. De aceea nu au niciun concept de separare a bisericii de stat. Regretatul Ayatollah Khomeini din Iran a spus că dacă islamul nu este politică, islamul nu este nimic. Iisus a spus, dimpotrivă: „dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu". Noi încercăm mereu să influențăm cultura politică, dar credința noastră este mai mult o chestiune de inimă rafinată, despre interiorul nostru. Nu este despre Sharia. Deci noi nu acceptăm această idee.

Hai să ajung la Iosua. În Vechiul Testament, Dumnezeu și-a scos poporul din sclavie prin acte divine. Războiul sfânt în Vechiul Testament nu înseamnă că poporul lui Dumnezeu își folosește puterea ca să o ajungă pe cea a adversarilor. Războiul sfânt este atunci când Dumnezeu luptă pentru tine. De aceea, când Ghedeon încerca să lupte împotriva

asupritorilor moabiți care asupreau poporul lui Dumnezeu, a adunat 10.000 de oameni și Dumnezeu i S-a arătat și i-a spus: „sunt prea mulți oameni". Și i-a redus la 1000. Și iar i-a spus: „Sunt prea mulți oameni". I-a redus la 300 de oameni. Asta e perfect. Trebuiau să meargă 300 de oameni împotriva a mii și mii și mii și mii. Și atunci Dumnezeu a apărut și El cu cei 300 de oameni și i-a înfrânt pe opresori.

Iată ce înseamnă războiul sfânt în Vechiul Testament. Este atunci când Dumnezeu vine și dă o mare luptă și victorie pentru poporul Său. Dumnezeu le-a spus după ce au ieșit din Egipt că nu puteau intra în țara promisă. Motivul pentru care nu au putut intra în Țara Făgăduită este deoarece canaaniții umpleau pământul, iar canaaniții, conform mărturiei lui Moise din Pentateuh, erau niște ucigași feroce. Așa că bătălia era absolut iminentă într-un fel sau altul. Și se spune, Moise spune în Deuteronom că Dumnezeu a judecat, la fel cum a judecat Sodoma și Gomora, că păcatele canaaniților ajunseseră la nivelul lor și că Dumnezeu avea de gând să se folosească de Iosua și de poporul lui Dumnezeu care ieșea din Egipt pentru a-i pedepsi pentru păcatele lor. De asemenea, le-a spus: „Trebuie să faceți asta și nu-i lăsați să rămână în țară cu voi, altfel vă veți amesteca și vă veți pierde credința, veți fi compromiși de propriile lor căi". Așadar, a fost o singură dată, s-a întâmplat în doar câțiva ani, cu intenția de a curăța pământul pentru ca poporul lui Dumnezeu să se poată planta fără să se amestece, astfel încât Hristos să poată veni

și să salveze lumea. Cel mult ce am putea susține ca o critică: de ce ar fi pedepsit Dumnezeu orașele prin poporul Său în acest act unic? De ce ar face acest lucru? Iar noi am spune, pur și simplu, să-L întrebăm, El vă spune de ce: păcatele lor au ajuns în Cer. S-a săturat de ele și a adus o judecată asupra lor, așa cum a făcut altă dată cu Ninive. La fel cum a făcut-o altă dată asupra Babilonului, la fel cum a făcut-o altă dată, așa cum am menționat mai devreme, asupra moabiților, sau Sodoma și Gomora, Dumnezeu are cu siguranță dreptul să judece oamenii la timpul considerat de El. Cea mai mare parte a judecății Sale, slavă Domnului, vine la sfârșit. Și acum are răbdare ca toată lumea să se pocăiască și să fie salvată, ceea ce este exact ce El vrea. Dar, uneori, de-a lungul istoriei și uneori chiar în viețile noastre individuale, El spune că este suficient. Uneori, judecata vine mai devreme, și asta s-a întâmplat în Vechiul Testament.

Bineînțeles că este teribil. Nu există nicio îndoială, vreau să spun, dacă ai fi trăit într-unul dintre acele orașe canaanite, ar fi fost oribil. Ar fi fost oribil. Judecata este oribilă, nu există nicio îndoială în această privință. Dar asta nu înseamnă că noi suntem teroriști jihadiști.

Este și culmea ironiei, pentru că ateii se folosesc de morala noastră pentru a ne judeca. Este extrem de ironic, pentru că, desigur, dacă Dawkins face asta, am putea spune pur și simplu, „hei, i-a omorât. Ce îți pasă ție? Și cine ești tu să spui că a fost greșit? Vrei să spui că există legi morale care există în mod veșnic?" Dacă crezi în legi morale care există

veșnic, trebuie să crezi într-o ființă morală care există veșnic, care este Dumnezeu, în care tu zici că nu crezi.

Acesta este un adevăr fundamental. Dacă negați existența lui Dumnezeu, nu există morală. Toată morala este doar rezultatul unor expresii materialiste ale vieții umane fiziologice. Tot ceea ce înseamnă comportament uman este faptul că neurosinapsa se activează și faci tot ceea ce îți spun substanțele chimice să faci. Dacă nu există Dumnezeu și nu există o lume invizibilă, asta e ceea ce rămâne. Și nu poți lua legile invizibile ale moralității și să ni le aplici într-o lume atee. Deci, el se folosește de capitalul nostru împrumutat fără să ne acorde încrederea cuvenită. Se folosește de capitalul nostru moral pentru a ne judeca. Și asta este extrem de grav. Și, apropo, ar trebui să știți că toate lucrurile cele mai bune din viață sunt invizibile. Toate cele mai bune lucruri din viață sunt invizibile. Sufletul tău, cea mai bună parte din tine. Nu este singura parte din tine, corpul tău este și el bun. Dar cea mai bună parte din tine este invizibilă. Dumnezeu, îngerii iubesc adevărul, legile rațiunii. Toate lucrurile cele mai bune din viață pentru care trăim cu adevărat nu se pot vedea sau măsura. Și, iartă-mă, știința nu are nimic de-a face cu ele. Tot ce poate face știința, și eu iubesc știința, dar știința este mult supraestimată în cultura noastră de astăzi, ca și cum ar fi un salvator. Tot ce poate face știința este la nivel material. Tot ce poate face știința este măsura științifică. Metoda științei este măsurarea. Toate lucrurile cele mai bune din viață nu pot

fi atinse de metoda științifică, pentru că ele sunt eterice și sunt lucrurile care au motivat cu adevărat cultura. Chiar și promovarea științei se datorează compasiunii umane. Vrem să folosim știința pentru a putea ajuta oamenii, iar această dorință de a ajuta este nevăzută. Este o presupunere a unei viziuni morale care conduce cu adevărat viața. Așadar, nu vă simțiți intimidați când oamenii spun: „dovediți existența lucrurilor nevăzute". Adică, ce? Ce înseamnă asta? Este atât de evident. Tot ceea ce este bun este nevăzut.

4. Ați vorbit despre iubire de sine și că aceasta nu ar fi ceva de bun augur. Puteți să ne explicați mai multe despre aceasta?

R: Oh, cu siguranță că pot, cu ajutorul lui Dumnezeu. Întrebarea este dacă aș putea vorbi puțin mai mult despre iubirea de sine și să explicăm perspectiva noastră dacă este bună sau nu, pentru că sunt o mulțime de învățători astăzi și, de fapt, aș spune chiar că este o dogmă seculară faptul că a te iubi pe tine însuți este ceva la care trebuie să lucrezi cu adevărat. Acest cuvânt „iubire de sine», așa cum este însușit de către oamenii moderni de dezvoltare educațională și de către psihologi, este utilizarea unui cuvânt foarte vechi și a unei filozofii vechi; acest cuvânt a fost folosit în tradiția noastră teologică de când există. Chiar și filozofia greacă pre-creștină, păgână, l-a folosit întotdeauna ca viciu. Iubirea de sine, oriunde se găsește, este un viciu. De fapt, aș spune

că întreaga esență a vieții creștine este să înveți să scapi de iubirea de sine, nu să o alimentezi.

Odată, când locuiam în Anglia și îmi făceam doctoratul, mi-am dus copiii cu mine și cu soția mea, iar copiii mei erau toți în diferite școli locale din Anglia. Și fiica mea, care acum are peste 17 ani, cred că era foarte mică atunci, a venit acasă de la școală într-o zi și a spus: „Tată, am învățat un cântec nou la școală." I-am spus: „Ei bine, cântă-mi-l". Așa era cântecul: „Minunată. Extraordinară. Sunt chiar magnifică. Excelentă în toate privințele. Strălucitoare, asta spun eu. A1, clasa întâi, de primă clasă, foarte bine am făcut; lasă-mă să-ți spun direct: minunată! extraordinară! Eu? Eu sunt grozavă!"

Am rămas uimit! Cum să răspund la asta? Ăsta e cel mai demonic cântec pe care l-am auzit vreodată în viața mea. I-am spus că dacă i-aș fi cântat eu asta ei ar fi fost grozav, deoarece chiar simt toate aceste lucruri pentru ea. Mi-ar plăcea să cânt asta. Așa că, de atunci încolo, am schimbat mereu la persoana a doua: „Minunată, extraordinară, tu ești cu adevărat magnifică!" și atunci devine o expresie a iubirii în loc de iubire de sine. Însă ei o învățau, de fapt, să spună și să gândească aceste lucruri despre ea însăși. Este de mirare faptul că o persoană care gândește așa despre sine s-ar simți ofensată când cineva nu o tratează cum trebuie? un fel de: „Hei, sunt genială! Ce este în neregulă cu tine? Nu ești de acord cu mine?" Cum îndrăznești să-i tai calea pe autostradă persoanei care este cea mai magnifică?! Fă plecăciuni! – asta

e o rețetă pentru conflicte, conflicte conjugale, conflicte sociale, conflicte culturale.

Aș mai putea spune totuși că, în ciuda faptului că iau în derâdere pe oamenii care vor ca noi să credem în iubirea de sine, cred că e bine să înțelegem la ce încearcă ei să ajungă, la ceea ce am vrea să avem. Dar ar trebui să facem asta într-un mod diferit, care să fie fidel conceptelor noastre și limbajului nostru. Este o înțelegere foarte, foarte bogată a ceea ce este o ființă umană. Pentru că, dacă ceea ce încearcă ei să facă este să-i ajute pe copiii care provin din situații foarte triste, în care ființele umane nu sunt respectate, să aibă o dispoziție mai pozitivă și să prețuiască ceea ce sunt și noi spunem același lucru, dar pentru noi se întâmplă nu spunând că tu însuți ești special, ci spunând că noi, ființele umane, suntem modelați de Dumnezeu și nu suntem modelați ca animalele. Când Dumnezeu a modelat animalele și a făcut toată creația, a făcut asta în șase zile. Ultimul lucru pe care L-a făcut am fost noi, ca o încoronare a întregii creații. Și apoi a adus toată creația la noi. A adus fiecare animal la Adam. Și i-a cerut lui Adam să privească animalul cu strălucirea și inteligența lui, pe care, din păcate, le-a pierdut la cădere. I-a cerut lui Adam să privească în esența animalului și să-i dea un nume care să reflecte perfect ceea ce este. Și așa a făcut Adam. El a dat nume tuturor. Acest proces de numire este atât de semnificativ. De aceea, preoții noștri le dau nume copiilor noștri; există acea rugăciune pentru nume, care este o expresie a autorității.

Adam numind animalele a fost regele creației, dându-le definiția lor. Acesta este motivul pentru care Dumnezeu a schimbat numele atâtor Sfinți, nu-i așa? L-a schimbat pe Avram în Avraam (tată al unei mulțimi, Geneză 17, 5). L-a transformat pe Iacov în Israel, pe Sarai în Sara. Dumnezeu a făcut acest lucru pentru a le da o nouă definiție. Este motivul pentru care le dăm copiilor noștri nume de Sfinți. De aceea este atât de important să le dăm la Botez numele Sfinților din Biserică, pentru că asta face preotul. Când preotul nostru botează copiii și pe robul lui Dumnezeu și îi pune nume, este botezat, acest ritual arată că preotul care este delegatul lui Hristos dă o definiție creștină acestui copil mic de care nu va putea scăpa niciodată. Ei au o chemare înaltă de a fi unul dintre Sfinți, de a trăi cu Dumnezeu în fericire nespusă pentru totdeauna și de a cunoaște mai ales numele și viața omonimului lor și de a transmite prin ei înșiși această cunoaștere Bisericii. În felul acesta ai o viziune super sănătoasă asupra a ceea ce însemni și ești copleșit de faptul că ai putut fi modelat de mâinile lui Dumnezeu și știi de fapt că valorezi atât de mult. Nu doar că Dumnezeu te-a creat, dar și că a făcut jertfa de pe Cruce. Noi ne primim valoarea, sentimentul nostru de valoare din prețuirea pe care Dumnezeu ne-a arătat-o. Plata cu sângele lui Hristos este ceea ce El a crezut că merităm. Asta este incredibil.

Sfântul Petru spune că nu ați fost răscumpărați din modul vostru de viață lipsit de valoare prin aur și argint, ci prin sângele prețios al lui Hristos. Așa că este mai bine

dacă încercăm să-i ajutăm pe tineri să aibă o apreciere profundă pentru faptul de a fi o ființă umană și să aibă acest tip de sentiment pozitiv al demnității; modul în care ar trebui să facem acest lucru nu este să le spunem că ar trebui să urmărească iubirea de sine, care va submina, va suprima căutarea virtuții. Nu vrem să facem asta. Vrem să le reamintim că sunt făcuți de mâinile lui Dumnezeu și că sunt atât de prețioși pentru El încât și-a trimis Unicul Fiu să își verse sângele pentru ei. Iată cât de mult îi iubește Dumnezeu! Atât de mult Îi pasă de ei! Și asta ar trebui să-i facă să se simtă ca în al nouălea cer. Și apoi ei pot să răspundă la această prețuire. Și asta e tot ce înseamnă viața creștină. Un răspuns la dragostea lui Dumnezeu. Sfântul Ioan spune că noi iubim pentru că El ne-a iubit primul, nu-i așa? Este o mișcare de întoarcere. El a venit la noi. Noi ne întoarcem.

5. Este adevărat că formele de creștinism din ziua de azi sunt diluate și chiar schimbate pentru a se adapta societății?

R: Da, aveți perfectă dreptate. Acesta este unul dintre marile puncte forte ale Ortodoxiei. Ortodoxia se referă la schimbarea noastră, nu la schimbarea lui Dumnezeu. Îmi place această frază pe care noi o spunem la sfârșitul fiecărei slujbe: Păstrează, Doamne, Sfânta credință ortodoxă și pe toți creștinii ortodocși în vecii vecilor. Amin!

Scopul nostru nu este de a îmbunătăți credința, de a schimba credința, de a face credința relevantă. Credința este Adevărul. Este întotdeauna relevantă pentru condițiile umane. Ceea ce încercăm să facem este să o trăim, să o păstrăm, să o menținem, să o manifestăm în noi înșine. Sunt multe cazuri în care nu se întâmplă asta, în care am încercat să aducem oameni care să vorbească pe limba lor și în felul acesta să renunțăm la biserică – ceea ce este tragic, ceea ce este cu adevărat tragic.

Eu însumi am fost crescut în religia presbiteriană. Nu am fost binecuvântat să fiu crescut în Liban sau în Siria sau în Grecia. Mi-aș fi dorit să fi fost. Sunt mândru că sunt englez, dar cultura mea este distrusă. Cultura mea este aproape moartă.

Suntem foarte aproape de a fi morți. Suntem pe moarte. Ne lăsăm depășiți în mod voluntar de pakistanezi și de indieni în propria noastră țară. Nu suntem deloc mândri de creștinismul nostru. Nici măcar nu ne mai cunoaștem Sfinții. Nici măcar nu le știm numele. Anglia, timp de 1000 de ani, a fost plină de Sfinți ortodocși. Trebuie să stai în mlaștinile irlandeze și să citești Viața Sfântului Antonie în latină, scrisă de Sfântul Atanasie cel Mare. Așa trăiam noi înainte. Există și acum 450 de fântâni sfinte din primul mileniu al creștinismului din perioada ortodoxă, în Țara Galilor. Toate sunt îngrijite astăzi de puținii ortodocși care există în Anglia. Cei mai mulți dintre ortodocșii din Anglia sunt imigranți din Cipru. Slavă Domnului că mulți dintre

ei au rămas! Câțiva dintre ei au devenit englezi. Dar eu nu am avut privilegiul de a fi crescut într-o familie ortodoxă. Mulțumesc lui Dumnezeu că am avut un prieten grec cu care am jucat baseball când aveam 8 ani, Paul, Dumnezeu să-l binecuvânteze, acum este doctor. Și jucam baseball și mă invita să dorm la el acasă. Așa că dormeam la el acasă, iar duminica mă ducea la biserica lui, la Sfântul Antonie. Este o biserică frumoasă și îmi amintesc că atunci când aveam 8 ani și mă duceam acolo, eram un băiat presbiterian, nu înțelegeam nimic din ce se întâmpla acolo, dar la sfârșitul slujbei ne urcam cu toții să luăm prescura de la preot. Grecilor le place să împartă prescura la sfârșitul slujbei. Și îmi amintesc un lucru care m-a șocat 10 ani mai târziu, când aveam 18 ani când am decis să devin ortodox, mi-am amintit că aveam 8 ani, preotul nu vorbea deloc engleză, avea barba lungă până la burtă și când mi-a dat prescura, i-am sărutat mâna. Și când i-am sărutat mâna? Fulgere. Acesta este singurul mod în care pot descrie. Fulgerele mi-au străbătut toată gura și buzele. Aveam 8 ani. Mă împiedicam afară din biserică și încercam să-mi mănânc pâinea cu fulgerele ieșindu-mi din buze, de la un om pe care nici măcar nu-l puteam înțelege. Oricum, mi-a plăcut. Nu știam ce era. Nu aveam absolut nicio idee despre ce era vorba. Mi-a plăcut. 10 ani mai târziu, când am mers la facultate, mi-am întâlnit soția, iar ea era cea mai tânără dintre șase frați și proveneau dintr-o familie evanghelică metodistă. Doi dintre frații ei plecaseră la Chicago pentru a merge la școală la Wheaton

College și ei veniseră să experimenteze Biserica Ortodoxă și au devenit ortodocși. Așa că, imediat ce am început să mă întâlnesc cu ea, mi-au trimis cărți și scrisori cu un mesaj foarte clar: fără presbiterieni. Și am început o luptă de vreo cinci ani, adică a fost o „ceartă" frumoasă. A fost o ceartă, dar am început să ne certăm timp de cinci ani și am terminat școala. M-am dus la un seminar presbiterian, iar când m-am dus la seminar, mi-am notat toate diferențele dintre Ortodoxie și presbiterianism, pentru că voiam să le studiez. Știam că aceasta era cea mai importantă problemă pe care o puteam aborda la seminar, în afară de a obține o formare pastorală de bază. Și mi-a plăcut foarte mult de mulți dintre oamenii de acolo, de profesorii din seminarul meu. Când am terminat, decanul m-a chemat pentru că știa ce se întâmplase în toți acești ani și îmi oferise sfaturi despre ce profesor ar fi cel mai bun pentru a studia episcopii, sacramentele, Liturghia. Și el știa că eu schimbam des cursurile. Decanul mi-a spus că are un dar pe care voia să mi-l ofere. Eu am muncit din greu ca student și încercam să obțin această bursă, acest premiu, iar el a spus: „Vreau să-ți dau acest cadou pentru că îl meriți, dar poate fi dat doar unei persoane care va intra în slujirea presbiteriană. Iar eu am sentimentul că tu nu vei face asta." I-am spus „mea culpa, mea culpa" și m-am mutat în Santa Barbara, unde fusesem la facultate. Îmi amintesc că am intrat în casa noastră, am închiriat o casă. Știți telefoanele acelea dinainte de smartphone-uri? Am ridicat telefonul din furcă și am

spus către soția mea: „Dragă, dă-mi Paginile Aurii". Mi-a dat cartea cu numerele de telefon. Am căutat prima biserică ortodoxă. L-am sunat pe preot și m-am întâlnit cu el. Al doilea apel a fost către Englewood, New Jersey și am spus: „Mitropolitule Filip, m-ați putea ajuta să devin ortodox?". Mi-a desemnat un catehet din Los Angeles și am petrecut următorul an primind catehismul. Toate acestea s-au întâmplat exact din cauza a ceea ce ați spus în întrebare; mi-am văzut propria mea biserică presbiteriană suflând în vânt, schimbându-ne constant credința pentru a încerca să ne adaptăm unei culturi care își pierdea credința. Și mă tot gândeam, de ce am vrea să facem asta? Dacă o cultură vrea să își recâștige credința, nu va fi nicio credință de recâștigat dacă Biserica se prăbușește odată cu ea. Dacă Biserica se scufundă odată cu credința unei culturi seculare, nu va mai exista nicio ușă deschisă pentru ea. Biserica Ortodoxă nu se schimbă. Asta cred că este una dintre marile noastre slujiri acum și probabil că va fi și în următorii 50 de ani pentru că pe măsură ce vânturile suflă și oamenii își găsesc bisericile, bisericile îi părăsesc pur și simplu, dar aceștia pot intra pe ușile noastre și să ne vadă făcând ceea ce am făcut dintotdeauna în fiecare generație timp de 2000 de ani. Și vor spune că respiră un aer proaspăt înăuntru.

În mica mea comunitate, aproximativ 250 de oameni doar în ultimii 20 de ani au făcut exact acest lucru. Și nici măcar nu avem vreun plan. Iertați-mă, poate că ar trebui să avem un plan. Nu avem niciun plan de extindere. Planul

nostru este să ne rugăm, să ne iubim unii pe alții, să-L slujim pe Dumnezeu și să ținem ușile Bisericii deschise.

Sunt oameni care au venit și au spus: „Uau, chiar mai credeți toate astea?". Da! Un singur Dumnezeu, Tatăl Atotputernic, creatorul cerului și al pământului. Unii m-au întrebat dacă se gândește cineva să schimbe Crezul? Am spus: „Știți ce s-ar întâmpla dacă m-aș ridica într-o zi și aș spune, nu sunt atât de sigur că Iisus a înviat cu adevărat din morți? Bătrânele mele, din biserica mea ar veni la analog, m-ar apuca de ureche și m-ar arunca pe ușă. M-ar lovi cu piciorul în dos. „La revedere, părinte, și să nu te mai întorci!" Asta s-ar întâmpla în biserica mea. Mulțumesc lui Dumnezeu! Mulțumesc lui Dumnezeu pentru Biserică, cea care nu se schimbă!

6. Ați putea vorbi puțin mai mult despre valoarea și necesitatea ascultării în viața creștină și apoi, de asemenea, puțin despre consecințele pe care le avem atunci când nu ascultăm de Domnul?

R: În primul rând, ar trebui să vă spun că ascultarea este o virtute magnifică pe care o iubim. Și acest lucru este complet opus a ceea ce spune cultura seculară. Cultura seculară spune că, dacă te supui cuiva, ești sclavul lui și ești degradat. Acesta este motivul pentru care nu doresc căsătoria tradițională și rolurile tradiționale de gen sau de sex, nu-i așa?

Îmi amintesc că la prima nuntă pe care am săvârșit-o, am citit pentru slujba de nuntă din Efeseni 5, în care Sfântul Apostol Pavel spune soției să fie supusă soțului său, să asculte de soțul său care este peste aceasta, în Domnul. Și una dintre domnișoarele de onoare a venit și i-a spus miresei la recepție: „Oh, nu, părintele Josiah tocmai te-a făcut sclava soțului tău". Săraca de ea. Fusese atât de mult de îndoctrinată de feminism încât credea că singurul mod de a fi o persoană completă este să nu te supui decât ție însăți. Să te supui unui soț însemna să te supui patriarhatului și să fii o victimă. Nu așa înțeleg creștinii ascultarea. Gândiți-vă la viața Mântuitorului nostru. Mântuitorul nostru a fost atât de ascultător față de Tatăl Său încât a spus de mai multe ori că nu a făcut nicio minune fără ca Tatăl Său să-i spună. Nu a rostit niciun cuvânt în afară de cuvintele pe care I Le-a dat Tatăl. Vă puteți imagina să nu rostiți niciun cuvânt în toată viața voastră în afară de cuvintele pe care vi le-a dat Tatăl să le rostiți? Când vă uitați la viața lui Iisus, vă uitați la El și Îl compătimiți, sau vă minunați? Ascultarea Sa față de Tatăl Său a fost cea care L-a calificat pentru a fi Mântuitorul nostru. Și El s-a luptat în ea. Sfântul Apostol Pavel spune că și-a oferit ascultarea lui Dumnezeu, Tatăl Său, cu gemete puternice, cu strigăte și cu tulburare. S-a luptat cu diavolul, s-a luptat cu ispita și a ieșit Biruitor. Și a luptat să se supună pentru că știa că demnitatea noastră ca ființe umane era să funcționăm așa cum am fost creați, și suntem creați să trăim aproape de Dumnezeu și să păzim cuvintele Lui.

Ascultarea este o realitate inevitabilă. Fie te supui lui Dumnezeu, fie te supui ție însuți sau altcuiva. Dar nu există o viață fără ascultare, iar cel mai rău stăpân ești tu însuți. Acesta este cel mai trist lucru, pentru că nu-ți poți oferi nimic ție însuți. Pentru ce te vei răsplăti pe tine însuți? Faptul că te supui ție însuți? Ce vei primi? Absolut nimic. Așa că noi vedem ascultarea ca fiind nemaipomenită și toată lumea o îmbrățișează. Adică, într-o căsnicie, soțul este capul, așa că el exercită o conducere și soția se supune, și ar trebui să facă asta. Sfântul Petru spune că ea își poate exercita puterea ei feminină unică dezvoltând în sine caracteristica frumoasă a unui duh blând și liniștit, care este prețios în fața lui Dumnezeu și care este capabil să întărească un bărbat oricum. Sfântul Petru a spus că un soț neascultător de cuvântul lui Dumnezeu poate fi adus la ascultare prin liniștea soției sale. Uneori, soțiile cred că își pot schimba soții atunci când aceștia o dau în bară, și chiar facem multe prostii, prin a pretinde că ele sunt soțul și să țipe la soț sau să vorbească cu el ca și cum ar fi cumva egali ca poziție în gospodărie, ca și cum ar exista două capuri sau ceva de genul acesta. Și tot ceea ce obține este, de fapt, să-l facă pe soț să vrea mai puțin să se schimbe. Permiteți-mi să vă dau un exemplu practic.

Uneori, când sunt prost, soția mea vine la mine și începe să îmi facă masaj la umeri. După trei minute de relaxare, orice vrea ea, orice spune, e al ei. Este absolut al ei. Dar dacă aș fi prost și ea ar veni și și mi-ar spune în față: „Te comporți ca un prost!", m-aș duce afară pe verandă și aș fuma un

trabuc. Asta aș face. La revedere, dragă! N-aș asculta-o. Ar trebui, dar n-aș face-o. Pentru că așa suntem noi.

Gândește-te în Biserică. Imaginați-vă că noi, preoții, trăim sub îndrumarea episcopilor noștri. Nu credem întotdeauna că episcopii noștri au dreptate și nu credem întotdeauna că ei fac lucrurile corecte, dar nu am țipa niciodată la ei, pentru că asta ar lovi cu adevărat în inima relației, nu-i așa? Episcopul este șeful diecezei, este șeful fiecărui preot și, prin urmare, asta nu înseamnă că nu putem vorbi direct ca o soție. Putem vorbi direct, dar trebuie să o facem din poziția noastră. Așa că, de exemplu, cu episcopul meu, am avut mai multe ocazii în care am vrut să-i spun ceva ce credeam că făcuse complet greșit. Așa că m-am dus la el și l-am întrebat: „Este binecuvântat să spun ce gândesc?". Și apoi am așteptat să spună da sau nu. Dacă spunea nu, uitam pur și simplu și îl abordam mai târziu. Dacă el spunea da, atunci puteam să spun: „Asta e o nebunie." Și nu e nicio ofensă pentru că am păstrat respectul. El știe. Spun că: „tu ești episcopul meu, eu sunt preotul tău. Bineînțeles că tu ai răspunsul final în această privință, dar sunt un fiu adult, poate vrei să știi ce cred eu și eu cred că asta e o nebunie", iar el poate să mă asculte sau să nu. Acesta este un model bun, cred eu, și în căsnicie, o soție poate să-i spună orice soțului ei, dar ar trebui să o facă doar ca soție, cu dragostea unei soții și atunci își poate aduce soțul pe calea cea bună. Își poate ajuta cu adevărat soțul să se pună pe drumul cel bun.

A doua parte a întrebării era ce se întâmplă dacă nu ne supunem. Care sunt consecințele? Slavă Domnului, slavă Domnului, când nu ne supunem, există consecințe, iar acesta este un lucru pentru care trebuie să fim cu adevărat recunoscători. Sfântul Pavel în capitolul 12, Evrei, spune că nici un fiu, cu excepția fiului bastard, nu este lipsit de disciplină și nici o disciplină nu este plăcută în momentul în care este administrată, dar Dumnezeu îi disciplinează pe cei pe care îi iubește. Așadar, când noi nu-L ascultăm pe Domnul este ceva total pe dos, pentru că noi cum Îl numim pe Domnul *Stăpân* dacă nu-L ascultăm? Este o relație inversă, care inversează complet relația pe care ar trebui să o avem cu El. Și pentru că El ne iubește, cu siguranță vor exista consecințe. Pacea va dispărea, iar pentru noi pacea este totul. Pacea este modul în care avem o zi bună. Fără pace, nimic nu are o semnificație eternă. De aceea, în Liturghie, primele trei lucruri pe care le cerem sunt pacea, în pace să ne rugăm Domnului, pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletelor noastre, să ne rugăm Domnului pentru pacea întregii lumi, pentru starea cea mai bună a Sfintelor Biserici ale lui Dumnezeu. Ce îți dă preotul pe parcursul întregii Liturghii pentru a te susține în fața feței lui Dumnezeu? Pacea să fie cu noi, toți. Și ar trebui să o primești. Atunci când părintele îți dă pacea, să o primești în tine și apoi să o oferi înapoi, la rândul tău când spui „Și cu duhul tău"; este un act duhovnicesc foarte semnificativ, real. Preotul face semnul Crucii peste tine. Știți că Sfântul Antonie, când făcea Cruce peste diavoli, când se lupta în deșert, a

văzut diavolii cum izbucneau în foc? Iată cât de puternic este Semnul Crucii. Iar când preotul face asta, ar trebui să simți greutatea vieții căzând de pe umerii tăi, pentru că asta face el: suflă pacea lui Dumnezeu în viața ta și suflă poverile vieții de pe umerii tăi, pe umerii Celui care se află în vârful domului, Cel care are umerii foarte mari, dacă ați observat în icoana Mântuitorului. Deci, cu siguranță există consecințe. Și cea mai rea, desigur, este pierderea păcii. Gândiți-vă la copiii voștri. Ați face orice pentru a-i ajuta deoarece aveți un singur scop și acela este ca ei să devină oameni frumoși și maturi, aproape de Dumnezeu și iubitori cu ceilalți și să trăiască pentru totdeauna cu voi în prezența lui Dumnezeu; veți face tot ceea ce este necesar ca să îndepărtați de la ei orice lucru care amenință acest scop. Acesta este motivul pentru care părinții suferă atât de mult, pentru că iubim, dacă iubești, vei suferi. Și acesta este adevărul pentru Dumnezeu. El ne va disciplina și, uneori, dacă noi nu răspundem, va scoate cartonașul și ne va trage pe dreapta.

7. Cum afectează viața veșnică și cât de multă neascultare poți face înainte de a recunoaște că ai putea fi unul dintre cei cărora Iisus le spune: „De ce Mă numești Domn și nu faci ce-ți spun?"

R: Este o întrebare pe care ar trebui să ne-o adresăm în mod constant. Și dacă ne punem această întrebare de multe ori, atunci asta ne va ajuta să nu ajungem în acea

circumstanță. Unul dintre marile obstacole în calea dobândirii vieții creștine este prezumția. Unii dintre voi poate că ați auzit acest lucru, această dogmă. Este foarte, foarte populară, mai ales în America. Nu știu atât de mult în Canada, dar o mulțime de creștini din America cred în ceea ce ei numesc securitatea eternă. Aceasta înseamnă că au spus o rugăciune, L-au acceptat pe Iisus în viața lor și sunt învățați să nu se îndoiască niciodată, niciodată, că vor merge în rai. Ouch! Biserica nu gândește în acest fel. Sfinții, cei pe care îi vedeți pe perete, știți ce înseamnă un sfânt? Un Sfânt este cineva despre care știm că este în Ceruri. Asta e ceea ce înseamnă un Sfânt. Și mai știm și că nu declarăm pe cineva Sfânt decât prin conștiința colectivă a Bisericii, după ce a murit și i-am examinat viața. Așa că nu am vrea să ne declarăm pe noi înșine Sfinți. Bineînțeles, prin Botez, ești făcut sfânt. Ești făcut sfânt prin botez. Problema este că nu rămânem sfinți, ci suntem oameni amestecați cu omul cel vechi și cu omul nou din noi, și cel pe care îl hrănești cel mai mult va domina. Dacă îl hrănești pe omul nou, omul vechi va muri. Iar Sfântul Pavel spune că trebuie să-l omorâm pe omul cel vechi, să mortificăm trupul cu patimile și dorințele lui, să-l omorâm și să-l hrănim pe omul nou. Dar uneori îi hrănim pe amândoi. Și ceea ce rezultă din asta e că provocăm o imensă discordie internă. De aceea avem o lipsă de integritate și de aceea uneori nu trăim în pace cu noi înșine, pentru că îl hrănim pe omul nou, dar îl hrănim și pe cel vechi. Și amândoi au un stomac foarte

zgomotos și crâncen. Asta se numește a fi ipocrit. Nu există nicio îndoială că, fără sfințenie, nimeni nu va putea să-L vadă pe Dumnezeu. Asta ne spune Sfântul Pavel în epistola către Evrei. Sfințenia este ceva ce trebuie să dobândim, iar dacă Îl iubești pe Dumnezeu, vei dori să te ocupi de slujirea Lui. Și acesta este lucrul important. Aceasta este dispoziția pe care trebuie să o avem. Nu e vorba că trebuie să ajungi din punctul A în punctul B. De obicei spunem că există trei etape în mântuire: purificarea, iluminarea și deificarea sau *theosis*. Nu este ca și cum nu vei ajunge în Împărăția lui Dumnezeu dacă nu ajungi în jumătatea superioară a iluminării sau până la deificare. Este vorba de dispoziție și de misiunea vieții tale. Cei a căror orientare este spre Cer, oricine poate să se uite la viața lor și să spună că Îl caută pe Dumnezeu și vor găsi o mișcare naturală spre El. Cei care caută plăcerea cărnii și lucrurile întunecate din această viață vor găsi o mișcare naturală spre întuneric. Gândiți-vă la hoțul de pe cruce. Tâlharul de pe cruce era un om conflictual care a căzut în păcate cu adevărat grave pentru care a suferit. Văzându-L pe Iisus acolo, în slava Sa, pe Cruce, rugându-se pentru lume, iertându-și dușmanii, el a fost complet descumpănit de dragostea lui Hristos. L-a văzut și a fost complet schimbat în acel moment. Și unii oameni spun, ei bine, cum de s-a dus în rai? El nu a făcut nimic. Asta nu este adevărat. A făcut multe în puținul timp pe care l-a avut la dispoziție. Mai întâi s-a schimbat pe sine, s-a oprit. În Evanghelia lui Luca se spune că el la

început rostea blesteme împotriva lui Hristos împreună cu celălalt. Dar apoi în Evanghelia lui Matei se spune că nu mai făcea asta. S-a oprit și l-a mustrat pe tâlharul cel rău care îl blestema pe Iisus. Deci a făcut o mare schimbare în el însuși. S-a răzgândit în privința lui Iisus și apoi s-a răzgândit în privința propriei vieți. Și a trecut de la a-L blestema pe Iisus la a-L lăuda. Ține-ți minte, se uita spre Iisus și spunea: Doamne, adu-Ți aminte de mine când vei veni în Împărăția Ta! Vă puteți imagina schimbarea uriașă de mentalitate? Și apoi și-a schimbat faptele și s-a uitat la cealaltă persoană și a mustrat-o. El a spus: „suntem pe moarte". Ascultați această umilință: „primim ceea ce merităm pe bună dreptate." Aceasta este inima unei persoane care a dobândit smerenie și care își cunoaște propriile păcate. Și i-a spus celuilalt tâlhar: „Acest om este nevinovat."

Așadar, gândiți-vă la asta. Și Domnul a onorat asta și a spus: „Astăzi ești cu Mine în rai". Aceasta este o încurajare uriașă. Este o chestiune de dispoziție, de credință și de dispoziția de a vâna Împărăția lui Dumnezeu. Într-acolo trebuie să continuăm să mergem.

8. Despre ritmul rapid al vieții.

R: Ne plac lucrurile rapide. Suntem oameni foarte ocupați. Ne plac lucrurile rapide și în puține cuvinte, iar uneori aplicăm acest lucru chiar și la religie, ceea ce poate crea un deserviciu sau o experiență foarte superficială. Se

manifestă mai ales prin incapacitatea noastră de a tăcea, de a sta în liniște. Am vizitat recent, pentru un interviu, cea mai influentă biserică evanghelică din America, care este păstorită de un pastor foarte, foarte talentat, pe nume Rick Warren. Dacă îl cunoașteți, el a deschis rugăciunea la învestirea președintelui Obama, la prima sa învestire. Biserica lor are 22.000 de membri. El este un maestru în marketing și este, de asemenea, un om foarte strălucit. Are o bibliotecă personală de 30.000 de volume. Este foarte interesat de Ortodoxie și i-a citit pe Părinții deșertului și pe alții. De fapt, când l-am întâlnit prima dată a fost la New York. Îi citisem cartea, care este evident, conform statisticilor lor, cea mai publicată carte în orice limbă din istoria omenirii, cu excepția Bibliei, numită „The Purpose Driven Life" (Viața condusă de scopuri). O carte foarte interesantă. Dar am citit-o și am observat că era împărțită în 40 de capitole și că trebuia să postești și să te rogi pe parcursul acestora. Mi-am zis: „Stai un pic, fură de la noi! 40 de zile de post, în rugăciune?". Acesta e Postul Paștelui! Așa că atunci când l-am întâlnit prima dată, i-am spus: „Știți, pastore Rick, mulțumesc mult pentru cartea dumneavoastră, dar știți, ați furat asta de la noi și nu am văzut nicăieri în carte atribuind vreun merit Bisericii Ortodoxe". El a spus că am dreptate și mi-a aruncat o privire. I-am zis că data viitoare vreau să apară asta în carte, că aparține învățăturii ortodoxe. Este un maestru al marketingului și a luat creștinismul și l-a transformat, din perspectiva lui, în bucăți mici, la care oamenii se pot

raporta. A încercat cu adevărat să facă asta, dar am avut un gând acolo, în timp ce puneam întrebări despre lucrarea lui, despre munca lui de mare succes. Mă plimbam prin campus și a trebuit să mă opresc pentru că eram copleșit de zgomot. Oriunde ieșeam afară, erau standuri înalte cu difuzoare, cu muzică rock creștină dată tare. Și apoi, după ce muzica rock s-a oprit, predicatori gălăgioși. Totul era la volum mare. Și când în sfârșit am terminat după-amiaza acolo și m-am urcat în mașină, am răsuflat ușurat: „Ah... liniște!".

Nu există mântuire fără liniște. Nu se poate. Acesta este unul dintre mesajele Filocaliei, ceea ce se numește Rugăciunea Inimii. Nu se poate ajunge așa. Nu se poate. Nu poți trece de aici la Împărăție, fără liniște. De aceea încercăm să păstrăm ceea ce se numește regula noastră de rugăciune. Încercăm să păstrăm o disciplină de rugăciune dimineața, noaptea, pentru că știm că nu vom ajunge niciodată aici fără puțină liniște. Mitropolitul Kallistos, cel mai faimos savant ortodox englez, foarte talentat, are un concept frumos pentru asta, el spune că trebuie, în cultura noastră, să creăm liniște. Trebuie să creăm în mod violent un spațiu pentru a fi liniștiți. Nu trebuia să facem asta, dar acum trebuie să o facem. Chiar trebuie să muncim din greu. Părintele din Otawa m-a dus la el acasă pentru a mă odihni puțin și eu priveam parcul frumos de peste drum și acel lac sau râu frumos și eram copleșit de invidie, invidie dumnezeiască, și el îmi spunea că îi place să se plimbe în acel parc frumos. Mi-am zis că asta ne va salva sufletele.

Asta ar putea salva sufletul meu – să pot crea un spațiu unde să merg în profunzime. Dacă nu facem asta, va fi doar un joc al minții, doar o călătorie mintală, care va fi foarte deconectată de viață.

Doresc binele lumii evanghelice, chiar le doresc asta și sunt o mulțime de lucruri pe care le putem învăța de la ei, dar statisticile lor sunt oribile. Sunt foarte, foarte mulți evangheliști, însă dacă luați doar statisticile lor despre căsătorie, veți observa că au o rată de divorț mai mare decât media din toate statele americane. Ceva nu coboară în adâncime. Rămâne la suprafață și nu reușește să coboare din cauza gălăgiei și mâncării fast-food.

Aceasta este ceea ce avem de oferit, cred, ca Biserică, aceasta este ceea ce ne oferă Sfinții noștri, mănăstirile noastre, Liturghia. Nu există o Liturghie rapidă. Știți, nu veți avea parte, și iertați-mă, nu veți avea parte de o slujbă de 20 de minute sau o slujbă evanghelică rapidă în Biserica Ortodoxă. Vei veni și vei sta în picioare și te vei ruga și îți va da ocazia să ai o interacțiune serioasă cu Dumnezeu. Știți că acesta este adevărul. De obicei durează 20 sau 30 de minute până să începi să te rogi, în primul rând. Este nevoie de 15-20 de minute înainte ca luminile să se aprindă cu adevărat și să te gândești: „Bine, mă întâlnesc cu Dumnezeu, El este aici". Și apoi te poți pregăti cu adevărat pentru Sfânta Împărtășanie. Slavă Domnului că slujbele noastre nu s-au transformat în lucruri de 20 de minute! Mulțumesc lui Dumnezeu pentru asta!

9. Uneori încercăm să depunem mult efort pentru a deveni buni creștini, ne preocupăm de noi și de cum să lucrăm asupra sinelui pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu; atunci nu devine acest efort în mod tehnic o iubire de sine?

R: Nu, nu cred că am putea numi efortul pe care îl depunem pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu iubire de sine, dar l-am putea numi iubirea lui Dumnezeu. Aceasta este ceea ce ne determină să Îl cunoaștem. Gândiți-vă la nivel uman, gândiți-vă la un cuplu tânăr care este logodit. Atunci când cuplurile tinere sunt logodite, le place să vorbească. Vor să știe totul despre celălalt, despre membrii familiei lor, istoria lor, ce le place, care sunt culorile lor preferate, care sunt mâncărurile lor preferate. Niciodată nu te saturi. Niciodată. Și chiar și în căsniciile bune, studiul celuilalt nu se oprește niciodată. Este condus de dragoste. Asta e la nivel uman. La fel se întâmplă și cu copiii noștri, cu nepoții noștri. Studiezi ceea ce iubești, și asta e și mai mult în cazul Domnului Dumnezeu. Așa că toată căutarea voastră, faptul că sunteți aici, adică știu că ceea ce se află în spatele faptului că sunteți aici este că vreți să-L cunoașteți mai mult pe Dumnezeu. Vreți să-L iubiți. Vreți să vă dezvoltați viața astfel încât să puteți trăi într-un mod plăcut pentru El și să fiți cu El pentru totdeauna. Și asta este doar dragostea lui Dumnezeu. Aceasta este prima poruncă, prima și marea poruncă. Fie ca Dumnezeu să ne ajute cu asta! Doamne, ajută-ne!